

Velja po pošti:

Za celo leto naprej . . . K 28.—
za en mesec 2-20
za Nemčijo celoletno . . . 29.—
za ostalo inozemstvo . . . 35.—

V Ljubljani na dom:

Za celo leto naprej . . . K 24.—
za en mesec 2.—
V upravi prejemam mesečno . . 1-70

Sobotna izdaja:

za celo leto 7.—
za Nemčijo celoletno . . . 9.—
za ostalo inozemstvo . . . 12.—

SLOVENEK

Inserati:

Enostolpna pettivrsta (72 mm):
za enkrat po 18 v
za dvakrat 15 „
za trikrat 13 „
za večkrat primeren popust.

Poročna oznaka, zabave, osmrtnice itd.:
enostolpna pettivrsta po 23 vin.

Poslano:

enostolpna pettivrsta po 40 vin.

Izhaja vsak dan, izvenredni ne-
delje in praznike, ob 5. uri pop.
Redna letna priloga Vozni red.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
poštne branilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 28.511,
bosn.-herc. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 188.

Katoliški Slovenci!

Praznujmo v letošnjih izvanrednih odnošajih rojstni dan našega častitljivega, preljubljenega vladarja s posebno gorečo molitvijo!
Prepričanje, da je usoda posameznikov, držav in narodov v rokah Vsemogočnega, je rodilo misel na veliko

narodno romanje k Mariji Pomagaj na Brezje.

To romanje se vrši 16. in 17. avgusta t. l. v proslavo rojstnega dne našega presvitlega cesarja Franca Jožefa.

Ob vznosu nebeske Kraljice in pred razpostavljenim Najsvetejšim hočemo moliti za našega cesarja in celo prejasno cesarsko hišo, za Avstrijo, za srečen konec vojske, za naše junaške vojake v bojni črti in za srečno bodočnost našega naroda.

Prihitite vsi, ki količkaj morete! Žrtvujmo eno noč, združimo se z evharističnim Izveličarjem in izprosimo z gorečo molitvijo pomoč tam, od koder edino nam zamore priti:

od vsegamočnega Gospoda nebes in zemlje!

V Ljubljani, dne 31. julija 1915.

Dr. Ivan Šusteršič,

deželni glavar, kot predsednik odbora.

Dr. Anton Korošec, državni in deželni poslanec; Dr. Evgen Lampe, stolni kanonik in deželni odbornik; Dr. Francišek Pavletič, odvetnik v Gorici; Karol Pollak, veleindustrijalec; Ivan Štefe, urednik, kot člani odbora.

Vspored narodnega romanja dne 16. in 17. avgusta t. l.

Pobožnosti se otvorijo dne 16. avgusta zvečer okoli 9. ure s procesijo ob prepevanju gorečih prošnja do nebeske Kraljice.

Potem celo noč molitev pred izpostavljenim presv. Rešnjim Telesom.

Ob polnoči slovesna služba božja.

Pričenši na vse zgodaj, 17. avgusta, sv. maše pri vseh oltarjih svetišča in splošno prejemanje svetega obhajila, ki se daruje v namene narodnega romanja.

Dopoldne ob 10. uri, 17. avgusta, pontifikalna sveta maša, ki jo daruje prevzvišeni gosp. vladika dr. Anton Bonaventura Jeglič. Pred sveto mašo propoved. Govori kanonik msgr. dr. Evgen Lampe.

Takoj po končani sveti maši slovesna molitev celokupnega zbranega naroda do najsvetejšega Srca Jezusovega in preblazene Device Marije.

Konec: Cesarska pesem.

Vojska in nramni preporod.

Eno leto svetovne vojske! Koliko strašnega smo doživeli v tem letu! Kakšno borbo milijonskih armad, njih omagovanje in napredovanje, obupno naskakovanje in umikovanje, vse silno, vse orjaško, vse brez primere v zgodovini! Sedaj ob poteku leta se zdi, da je borba odločena. Strategično in upajmo, da tudi politično se bo vojska za nas srečno končala, četudi je bilo pol sveta proti nam.

Mnogo vprašanj nam sili ob misli na konec vojske na ustna, ne le radovednih, tudi resnih in že sedaj važnih. Eno najresnejših in najvažnejših je: kako bo po vojski z nramnostjo našega ljudstva?

Kakor skoraj vedno, so si tudi tu že od početka stali nasproti optimisti in pesimisti. Nekaterim se je zdela ta vojska kakor velik misijon, ki bo mogočno pretresel srca in začel novo dobo. Govorili so o očiščenju, prerobenju, verskem in nramnem poživljenju. Vojska jim je zlo, ki

poraja dobro. Drugim se pa ni nikdar zdelo tako, ampak ravno nasprotno. Vojska je zlo, ki zopet poraja le zlo. Kazali so na strašno sovraštvo, ki bo nastalo med narodi, na posirovljenje, ki je bilo že od nekdaj vedra posledica vojske, na nramnost, ki navadno spremlja soldatesko in se po njej razpase tudi med ljudstvo. Katero mnenje je pravo? Kakor zopet navadno, ne to, ne ono, ker je oboje skrajno, ampak nekaj v sredi. Zdi se pa venčar, kakor da se hoče resnica bolj nagniti na stran pesimistov.

Vojska je kakor huda vročina, ki do sredice izzori, kar najde, strupen kakor zdrav sadež. Dobre je vojska vzgojila do nramnega heroizma, slabe je kolikor mogoče še poslabšala. Slo bi le še za omahljive. Te je v fronti za hip gotovo dvignila, a zadaj za fronto jih je potem večina padla nazaj v staro slabost in največkrat pač še niže. Če človek prebira pisma vojakov, se mu nehote vsiljuje ta misel. Vsi dobri podarjajo, kako težko težko je vzdržati sredi nramne izkvarjenosti premnogih, in česar si mi doma ne bi mislili, da sega ta nramna izkvarjenost notri v jarke, če je vojska, kakor pravijo, »stoječa«. Nemški pedagog Foerster to tako tolmači, da v tišem dolgočasnem in vendar zopet strašno utrudljivem in življenju morečem, vedno napetem čakanju v jarkih vsa duševnost otopi in da se tedaj s skoraj nepremagljivo silo zbudi hlepenje po čutnih omamah. Kako je pa za fronto, to nekoliko sami gledamo.

Od te strani se nam torej ne obeta kaj prida. Kar je naših poštenih mož in fantov, ti seveda se bodo vrnili, če se bodo vrnili, kot dozoreli, utrjeni, v vseh bojih in skušnjah preizkušeni krščanski junaki. A drugih mnogo, se bojimo, jih bo prineslo le še tujo izkvarjenost poleg svoje nazaj.

Pritegniti pa moramo tudi pesimistom, da bo tudi brez tega že doma marsikaj slabše. Vojska rabi vsa sredstva in podžiga tudi neleppe strasti. Hujskanje, pretiravanje, laž, glede vsega tega vojska ni posebno rahločutna. S tem se pa ljudska duša počasi zastruplja, in tako je gotovo res, da bo vojska tudi ljudstvo bolj ali manj posirovila, zlasti pa navadila narode na sovraštvo. Nič pa ni bolj nasprotnega krščanstvu kakor sovraštvo in zato se je pač bati, da bodo tudi v tem oziru posledice za krščansko nramnost žalostne. Jezuit Lippert dokazuje v »Stimmen der Zeit« (zv. julijev), da bi bil kakor »samomor krščanstva«, če bi se to strašno nasprotje med narodi, ki je je povzročila vojska, ustalilo in tudi po vojski ohranilo.

Če naj dodamo še en pojav, ki je na videz sicer malenkosten, a ki vendar od-

kriva veliko nevarnost, je ta tisto neverjetno mrzjenje, ki se je začelo širiti tudi med našim ljudstvom, proti sv. Očetu in duhovščini, češ da so ti krivi vse vojske. Misel sama je seveda preneumna, a tisti, ki jo s pekleno zlobo širijo, so dobro ugenili pravi trenutek. Vojska pritiska z vso težo na ljudstvo, in kakor po vsaki hudi vojski, bo moral tudi sedaj nekdo nositi odgovornost za vse žrtve in za vso bedo, ki jo bo vojska povzročila. In silno sumno znamenje je, da se obtožbe obračajo že zoper Cerkev. V takem razpoloženju tudi našega dobrega ljudstva se je resno bati naznanjujočega se kulturnega boja, ki ga bodo po vojski začeli brezverci in framasoni vseh narodov. V splošnem sovraštvu bo neizkaljeno ostalo bratstvo brezverstva, masonstva in judovstva, zato ker je to bratstvo vsa narodna nasprotja vendarle še daleč presegajoče skupno sovraštvo zoper katoliško Cerkev!

Kljub vsemu temu pa ne moremo iti s pesimisti do konca. Naše ljudstvo je ob tej vojski toliko molilo in Bog je vidno te molitve tako blagoslovljal, da se res smemo zanesti na božjo previdnost. Bog ne bo dopustil, da bi bila ta strašna preskušnja le začetek še hujšega in najhujšega, nramnega propadanja. Seveda ne smemo rok križem držati. Tudi sedaj ne sme počivati vzgojno delo za naše ljudstvo. Kazati moramo iz te vojske na potrebo duhovne notranje vojske, zmernosti, poštenja, resnobne življenja, in na edino res za vedno osrečujočo zmago, na zmago nad nevero in grehom. In bolj kakor kdaj moramo buditi v ljudstvu ljubezen do Cerkev. Zopet bodi naveden Foerster, ki pravi, da je vse stanje naše dobe kakor »stoječ boj«. Gre za to, ali bo zmagala tista uživanja željna, lehkomišeln razbrzdanost, ki je že pred vojsko zavzemala vedno širše kroge, ali pa bo zmagala resnobna življenja, ki jo oznanja krščanstvo. Naj bi se posrečilo dobrim silam, pravi Foerster, da bi — prodrle!

Izpod Sv. Gore.

(Izvirno poročilo »Slovenca«.)

Goriško, 26. julija 1915.

Dežuje, kakor da plaka nebo nad grobovi žrtev italijanske perfidije ob goriškem območju. A smrtni angel je april uprav na italijanski sirani: samo pred Kalvarijo in v Oslavju cenijo žrtve sovražnikov v zadnji šestdnevni bitki na 3000 mož! Kaj pa še-le na robu Doberdobske planote! Italijani hočejo za vsako ceno priti na vrh Sv. Mihaela in še danes ne prestando grme težki topovi in krvave vedno sveže njih čete, dočim je na ostali

LISTEK.

Na Krasu.

Janko K.

Ti Sahara slovenske domovine, naš Kras! Trd si in neusmiljen, in človek, ki biva na tebi, si mora iz kamna izbiti kruh, krvav in težek, kot so tvoje skale. A vendar sem vesel, ko se spomnim nate in na jeklene, vztrajne ljudi, ki se borijo s teboj. Krvavordeča zarja je barvala pobočja na Čavnu, ko smo se trije mladi študentje s praznimi žepi, polnimi nahrbtniki, z odprtim srcem in z radostnimi očmi vzpenjali po kameniti stezi iz doline na Kras. Pod nami je široka, deroča Soča stiskala Ipavo v strugo nazaj, tako da se je ta morala umakniti, prestopiti bregove in zaliti travnike in polja ob strugi. Kot veliko blatno jezero je stala sredi bujnega zelenja in skušala prodreti v Sočo, ki ji je z eno samo poševo, penasto, od prešernih vrtncev razrito črto zajezila dohod do svojih vod. Ob Ipavi pod Krasom sanja lep gradič, ki ga ovijajo dolgi jeziki divje trte in bršljana. Celu sliko zaslanja v pobočju borov gozd s svojimi mehkiimi linijami.

Kras je že tu. Nakrat se odbije od planjave. Ravnina rodovitna, pobočja že kraške skale. Visoko v hribu pase raztr-

gan dečko dve suhi kravici, ki iščeti med kamenjem ščepec trave. Tu in tam majben kamenolom, vrh, in potem zagledaš pred seboj sredi revnih hišic cerkev s topim benečanskim zvonikom. Okoli vasi ozke dolge njivice predeljene z ogradami. Višje gori rdečkasta zemlja, kjer se opletajo trte okoli visokih kolov. Mimo pelje par voličkov visoko naložen voz. Moko vozijo iz mlina v dolino, kar za celo vas skupaj. Na vrečah leži zleknjen star Krašev in gleda v dolino. Kot pestra preproga, obrobljena z modrino morja in z belino snežnikov se razgrinja tu spodaj Furlanija. Veter šepeta s tisočnimi zlatimi klasi, žanjice pojejo tiho, melanholično pesem in vozijo v pisani barki po globokem kanalu žito domov. Ah, oni tam doli imajo zemljo, dobro, hvaležno zemljo. Na Krasu pa: kamenje, kamenje, kamenje. Le nekaj tolaži še Kraševca. Vinograd! Z dinamitom je iztrgal kamenje Krasu, namosil zemljo, čistil, kopal, sedaj pa gre ob trgatvi v vinograd, in velike, napete temnordeče jagode padajo v pletenico. Teran! Kakor da bi bil vinograd popil vse potne srage, kakor da bi se bil nasesal žgoče vročine poleti, ob suši, tako vino daje.

Cesta se razdeli. Ena veja gre k Soči, druga naprej čez Kras. Čez dobro uro zopet vas. Isti benečanski zvonik, iste borne hišice z venci rumenkastih turskih storžev pod streho, iste lesene vegaste stop-

nice. In povsod skale, čeri, semtertja od solnca ožgan borov gozd, par njivc, to je vse. Pod vasjo je močvirnato Doberdobsko jezero, poraščeno ob robovih s trstičjem, ki poje v vetru dolge zategle melodije. Kras se nakrat prelomi, že je tu ravnina.

In naprej. Ob morju staroslovenska luka Štivan in Devin z že Rimljanom znanim Timavom, in na skali ob morju Miramar. Morje nemirno pljuska ob bregove. Nad njim stoji nemi starec, naš Kras, ki se bori z vodo in vetrom, s sušo in s ljudmi.

Krn srdil.

Povedal sem bil že ob pričetku, da je bil Otobarjev list pisan očividno ob več prilikah. Drugi del; ki ga hočem navesti tu dobesedno, bi lahko bil pismo zase, a dobil sem ga v skupnem zavitku s prvim, zato veljaj kot nadaljevanje.

»Čestiti tovariši! Pred dvema dnevoma sem že nameraval oddati pismo, ki sem Ti je bil namenil, a do danes mi ni bilo mogoče. Zato Ti danes, predno oddam, pišem še nekaj vrst. Danes seveda bolj v naglici, kar lahko spoznaš že po obliki, zakaj moj počitek se nagiba h koncu in predno se vrnem zopet na patroljo, moram res leči še malo počivat.

Počitka sem bil potreben, zakaj že dva dni tekam semtertja od komandanta do komandanta. To Ti je vražji posel, da se izrazim klasično, namreč če si namenjen v odlikovanje. Prav utrudil me je, ker odlikovanja pri meni niso bila navadna stvar; prej nasprotno in če sem bil navzlic temu tolikrat povišan, ni bila moja zasluga, temveč zasluga vrlo gorate goriške dežele sploš in tolminskega okraja še posebej.

Tempi passati, preko!

Sedaj je drug račun, seveda! De sem bil povišan v narednika, sem Ti že povedal, tudi to, da bodem odlikovan, seveda nisem znal, da pojde tako hitro. Glede povišanja v narednika je bila stvar pravzaprav takale: v narednika sem se povišal sam, drugače bi bilo šlo tudi tam počasneje. Tako pa je obveljalo.

Ko sem presenetil one Lahe, sem klical nizdolu, da poveljuje patrolji »marsi-ciallo! Semulini to je narednik Otobar, dasi sem bil komaj ponižen desetnik, frajtar se pravi po slovensko. A ker se mi je ta šaljiva prevara obnesla do dobra, je ukazal naš junaki poveljnik major T., da se mi imajo nemudoma prišiti znaki samolastnega povišanja, »jerbo neču da laže tko mojih momaka«, je dejal. No, in jaz se topot nepričakovani odliki kar nisem hotel upirati, čeprav mi je bilo žal, da se ob takih razmerah nisem bil povišal vsaj v kapitana; kaj praviš.

goriški fronti že par dni mir. Nam pa je bilo od naših zaupano: »Ako ostanemo tu še dva dni, bodite brez vse skrbi!« In ostali so dva dni, cel teden so ostali in mi smo brez vse skrbi: Kaj nam pa morejo? — Nič! In sv. Mihael, prvak nebeške vojske, izbrani zaščitnik avstrijske armade, brani nas v boju z bogokletnim sovražnikom! —

In vendar, bilo je opasno! Neko noč v tej grozni bitki, v primeri s kojo so bile one v Srbiji le navadne praske, zatirajo Dalmatinci, so bili Italijani svesti svoje zmage. Hoteli so naše zajeti, uničiti mostove pred mestom. V temi se sicer niso opazili obrisi velškanskega zrakoplova, ki je metel 98 kil težke granate na mestne zgradbe, a neznanski pok ga je izdal, a, hvala Bogu, zadel ni nič! Bog je z nami. A tudi sicer so Italijani pošiljali v boj za Kalvarijo zelo izbrane čete ...

Pozornost in občudovanje naših so vzbudili zlasti nekateri pogumni akrobati-televalci, ki so se brezpogojno hoteli prikrasti v naše postojanke.

Po vseh štirih so se plazili kakor mačke, zdaj z glavo zdaj zopet z nogami naprej, tupatam v bliskovitih saltomortale-skih vedno bliže in bliže kakor v kakem cirkusu. A vsa umetnost in spretnost jim ni nič pomagala; najdrznejši je bil ranjen in ostali so izgubili glavo in srce. — Ampak 12 polkov! ...

»Bravi! Andemo avanti! Pogum, naprej! je odmevalo, na zapadnem pobočju Kalvarije in Oslavja, a naši so čakali kakor levi na plen ... V enem prednjem našem jarku je bilo do 150 italijanskih žrtev, a tudi živih ujetnikov dobršno število. Kakih 60 so jih peljali skozi našo vas. Prostost smo brali na obrazu, da so Bogu hvaležni za — rešitev. Koliko je še do prve železniške postaje, je vprašal eden. Toliko in toliko, je dobil odgovor. Pa je rekel: »Magari toliko dni! Basta, če ho salvate le tripe« (da sem si le rešil življenje). Častnik je gledal izzivajoče s prodornim pogledom, a posebej gnjev in srd je izražal 70letni, nesimpatični Garibaldinec. Ljubezen do domovine je naravna in plemenita, a v garibaldinskem slogu je odurna in ograbna: rdeča je kakor nedolžno prelita kri in črna je, kakor božji rop! —

V soboto so bombardirali Gorico. Padlo je 35 granat. Ena je oplazila stolno župnišče in zadela v kapelico oltarnega zakramenta stolne cerkve ter nezna- ranila v noge preč. msgr. J. Pavletiča; tri so padle v bližino ženske bolnišnice in nekoliko poškodovale oddelek »Nazareta«, kjer bivajo bolni otroci. Sedaj jih menda spravijo v Ljubljano. Italijani ali niso večji strelci ali pa ne upoštevajo mednarodnih določb glede Rdečega križa itd. Na vsak način pa naj nihče v Gorico ne hodi radovednosti past! Hišo italijanskega podanika v ulici Mozelli je težka granata od vrha do tal podrla, a človeške žrtve ni bilo, kakor tudi ne v hiši gospoda Koritnika, kjer so domači v neki težki slutnji poiskali še pravočasno zavetje v kleti. V mestu pa je bilo nekaj žrtev.

Nekdo potrka. Prosto! Poročnik dr. K. — Dr. M. — S čim morem služiti? — Prosim eno sveto mašo za ...! — Kedaj odrinete v ogenj? — Prav danes. — Ste bili že ranjeni? — Trikrat: na vratu, na plečah in na roki. — Se kaj bojite? — Nič! Človek je postal animaličen, govori, je, pije, kadí, a se tega komaj zaveda. Na eno misli ... Zmaga domovine in vrnitev

Kar pride sedaj, o tem bi Ti najrajši ne pisal. Če Ti vendar poročam, ne očitaj mi, da sem neskromen ali da sem se prevzel. Pa kaj hočeš, človeka moje vrste tako poredkoma doleti kaj izrednega, da ga kar omami, ako je ta izrednost enkrat kaj dobrega, dočim je sicer vaje le slabemu. Zato mi je duša tako polna, da moram dati duška notranji vznemirjenosti, da se mi uravna vse v prejšnji red.

Še nekaj: ko bodeš čital moje poročilo, nikar me ne sodi, da govorim latinsko ali celo grško. Pri moji veri, da sem spričo gorja, ki ga vidim sleherni dan, pozabil teh dveh jezikov.

Čuj torej! Včeraj komaj da se je dobro posušila rosa po naši planini, kjer se nahaja stan našemu štabu, je nujno zabrnelo po vseh telefonih, in hip pozneje se je opazilo urno tekanje častnikov, naročanje, urejanje in zopet telefoniranje. Gibanje je bilo žurno, mrzlično. Oziral sem se okrog, napanjal oči po čerch, da bi opazil kaj nenavadnega; nič.

Sovražnik je menda še spal po jarkih, le topničarji so nam pošiljali kovane pozdrave v jutranji raport. A merili so slabo. daleč preko nas so leteli šrapneli in se raz- letavali, ne da bi bili napravili najmanjše zlo med nami. Le čeri daleč od nas so se razsypale, da je zaškropil oblak peska in droba v zrak in po okolici.

Zdajci je zašumelo iznova. Pri štabu se je pojavil tu pobočnik in ukazal nekaj našemu poveljniku. Ta je telefoniral na vse postojanke. Kmalu je priteklo več vojakov nizdolu iz jarkov. Do šrapnelov ni bilo ni-

domov! — Ste li Kranjec? — Ne, štajerc, pranečak škofa Slomškega! — No, krasno, divno, takega strica imate v nebesih! Kar njemu se priporočite: Slomšek je naš slovenski častivredni služabnik božji! — Strašen, nezaslišan pok! Tavžent Elijezevi! bi rekli moj pokojni oče, vsi hudiči, sem mislil, ko je počilo nekje v bližini, zažvižgalo in zalajalo ... Kakor bi trop zbesnelih psov podil v trop gladnih volkov ... v temno noč, in se je hiša potresla, so šipe popokale, je odpadel omet od sten in se pokazale razpoke v zidovju in sem skoro izgubil sluh ... Šlo bliskovito cvileče in tuleče, bobneče in grozeče dalje ... na vznožje gore sv. Mihaela. Bog bodi milostljiv vsem žrtvam 30-50 cm izstrelka! Žrtve italijanske perfidije! Bog bodi milostljiv vsem, tudi neprijateljem ..., a zmaga daj pravici — pravični Bog!

Dr. Marijan.

Goriško, 27. jul. 1915.

Končan je boj na naši soški fronti, po večdnevni vroči bitki. Konec dober — vse dobro. In konec je — najboljši! Italijani so menili, da so zasledili Ahilejevo peto avstrijskega junaka in zadelo se jim je, da so jo iztaknili na griču sv. Mihaela ob Doberdobu. Tam so v istini ostali vse do včeraj enakovredni naših junakov in celo upali so na — predor naše bojne črte. Celih 36 ur so neprestano obstreljevali imenovani griček. Vihar je bil tako močan, tako grozen, da smo v mestu in okolici nestrpno čakali na izid. Marsikdo je v noči od 25. na 26. julija zbujen po strašnem gromenju topov, vstal, na pol odprl okence in prisluškoval, da-li bi mogel razbrati, če ta nenavadni dirindaj mor- da ne pomeni — našega umikanja — poraza! V jutro je bilo še vse negotovo. Kaj bi nam bile zmage na ostali soški fronti ob porazu na tako važnem mestu, kakor je sv. Mihael?

In šel je svečenik, ko je goreče molil pri nekrvavi daritvi za zmago pravice, na krov svoje strehe, od koder se krasno vidi na griček sv. Mihaela. Bil je višek boja. Italijanski topovi so umolkili ... naši so še silneje nadaljevali!

Italijanska infanterija je jurišala! Naše kroglice: granate in šrapneli so padali na vznožje, nato višje in višje, na sredo rebri ... pa zopet višje se je razletelo kar naenkrat po 10 do 13 šrapnelov; vsa gora je bila kakor gora Sinaj! Moj Bog! vzdihne svečenik, naši se umikajo! In res! Še en pogled, naši šrapneli so razpočili uprav na vrhu! Svečeniku zapolje po žilah moč- reje in urneje ... kakor da bi bil zazrl nekaj groznega, nekaj nepričakovanega; ne ve, kako je prišel doli s krova, samo to ve, da je zbežan naročil, naj se hitro po- spravijo najnujnejše stvari, ker v par urah bodo Italijani tukaj! Bum-bum! Strahovit pek in blizg po mirenškem polju na vrh sv. Mihaela, izstrelek 30-50 cm topov: do tu in ne dalje! Nato molki!

Danes je mir, na celi fronti mir. Ita- lijani pokcupujejo svoje mrtvece, a mi se radujemo zmage! Bog je z nami! Naše topništvo je tako vzorno streljalo, da so izstrelki padali časih le 20 metrov pred našimi vrstami, strahovito učinkujoč v so- vražnih vrstah. Pričakovali smo tako! Sveti Valentin in Sabotin, ta dvorjanika naše ljube Gospe svetogorske, sta srdito odbila vse ljute navale, por ... Madonna! regimentov, mar naj bi bil prvak nebeške vojske zaščitnik naših armad, sv. Mihael, podlegel?! Nikdar! Samo sv. Gendra ža- luje: krog sebe vidi tuje obraze, tujo go-

komur. Bog ga je dal Dalmatinca, strahu dečko ne pozna.

Zdajci je prišel iz telefonskega šotora naš pobočnik in jo nameril naravnost k meni. Aha, Otrobar, sedaj se le pripravi, konec je počivanja, sem si mislil, in niti žal mi ni bilo. Spal bom lahko po vojni, ali pa še prej, ako me položi predčasno so- vražnikova krogla.

Pa ni bilo nič. Ukazal mi je samo, naj prevzamem moštvo, ki je prišlo posamič iz jarkov, in se postavim z njim pred štabni stan, ponižni planinski senik.

Storil sem po ukazu, se postavil na čelo došlim dečkom in čakal z njimi pred naznačenim senikom v ravni vrsti.

Več kot pol ure smo stali in zvedavo čakali, kaj bode. Nikomur se ni sanjalo, kaj utegne priti, čemu stojimo tam.

Naposled se je pojavilo zdaleč več častnikov, med njimi eden mlad, duhovit, zvedav, smehljajočega se obraza, poleg njega general in več častnikov od štaba.

Pazno so motrili postojanke naše in sovražne. Z daljnogledi so lahko razloče- vali najbolj izpostavljene in najosamljeneje roje.

Naš major je pazil, da se niso nabirale gruče med častniki, katere je najbrže za- pazil tudi sovražnik, zakaj nekaj šrapnelov je padlo bliže, čeprav še vedno dosti daleč, da niso napravili hudega.

Po daljnogledu sem premotril v na- glič tuje častnike. Raca na vodi, spoznal sem jih. Kdo so bili, Ti ne smem pisati, čene ne dobiš pisma, ali toliko Ti rečem, če si se Ti ponašal kdaj, da je govoril s Teboj pri otvarjanji planinske železnice

vorico čuje, a častilci njeni, kje so! Iznad sv. Mihaela vstaja meglica, plavajoča proti Sv. Gori, noseč veselostje naši ljubi Gospe, pozdravljač na poti sv. Valentina in Sabotina, znanilka skorajšnje svobode tu- di sv. Gendri.

× × ×

Na ulicah naše vasi je skoro pred vsako hišo stojnica za kuhano sadje. Danes so mlade branjevke glasneje, vojaki, ki so došli iz vojne črte, so dobre volje, kupčija izborna. Neka podzavestna, sladka misel dviga vse: naše žrtve niso bile in ne bodo zastoj!

Dečaki so se znova oglasili ... Danes, po več mesecih je to prvič, čujem duet glasno in še precej v taktu žvižgajočih: Hej Slovani! — Bog in Marija!

Dr. Marijan.

Vojna na Krasu.

Prostovoljci pri Plaveh.

V »Berliner Tagblattu« poroča Leon- hard Adelt:

Ob Soči, 16. julija.

Jezdili smo na višino za Plavami; to- vorne živali so si s tipajočimi kopiti iskale poti med kršjem po strmini. Gori nas je bičal vihar, nam sipal v obraz curke dežja in se upiral v vejevje, ki je skrivalo to- pove in municijo. Topničarji so smrčali pod pianami, častniki so premraženi če- peli v dva čevlja globokih jamah, vseka- nih v kamenita tla in pokrita z zemljo in rušami dva čevlja visoko. Na klic so pri- lezli ven, čez glavo visoke oglavnice ka- kor Repoštev, rdeči obrazi obdani z divjo brado. Oni spredaj, mi za njimi, smo se sklonjeni splazili na rob višine. Pred nami in nižje nego mi se je grbil z gozdom po- raščeni plavski vrh v trnjevem vencu go- ra, ki grozeče gledajo dol nanj. Eden čast- nikov je pripovedoval: »Kaj nam je zanj! — pa vendar ga bomo držali. Kljubovalna Soča, ki vam jo zakriva, se mu je morala ogniti v loku, toliko manj naj ga dobi so- vražnik. Pettisoč Italijanov je na njem iz- krvavelo, dvajsetisoč je šlo ranjenih na- zaj čez Sočo. Med njimi so bili dečki, prostovoljci, ki so prvič gledali smrti v oči. Vse dni prej smo jih slišali peti, — sedaj, ko je sredi krvave žetve tudi ujim veljalo povelje: »Avanti!«, se jih je polo- tila groza. Kričeč so se oprijeli dreves, jokali ko mali otroci ponoči in kričali: »Mamma mia!« S plosko sabljo so jih mo- rali poditi naprej. Nato so umolkili in umrli brez glasu.«

Drugi tisoči so izkrvaveli pri Pod- gori. Njihovi mrličji leže med nasipi. Ita- lijani so se bali truda, da bi se zakopali v kamenita tla; njihovi nasipi se jasno dvi- gajo iznad apnenosivih tal. Nasprotno so Dalmatinci zariti na tričetrtinski višini go- re med grmovjem in kamenjem. Ob njih- ovih strelskih staniščih stoje slamnata ležišča, čedno obita z deskami. Mreža odprtih strelskih jarkov in predorov vodi v ozadje čez razstreljeni gorski greben k staniščem rezerv na sestopni strani. V do- lini razteza svoje roke steklenozelena So- ča, potem ko je žilavo prodrla gorsko oži- no. Preko brvi ob jezu se pride po cesti med vilami in vrtovi v Gorico, je v gostilni beluhe, pije kavo in čita časopise. Časih pače kaka granata v mesto, časih pri- brenci jeklena mušica čez Sočo.

Proti jugu krije goriško dolino Dober- dobska planota. Vsikdar je bila ta dolina vrata v Avstrijo. Tu so se borili leta 489.

Teodorih z Odoakarjem, leta 1809. Napo- leon z nadvojvodom Karolom, leta 1866. Italijani pod Cialdinijem z Avstriji pod Marojčičem. Gore v ozadju planote se dvigajo v obliki teras, na terasah raste vino. Sprednje griče proti Soči je satan posejal s kršjem, katero so pridni ljudje pobrali in zložili v nizki zid krog mršavih žitnih in krompirjevih njiv. Ti pritlikavi zidovi motijo in tako se je zgodilo, da je naš tržaški šofer zgubil stik z drugimi vo- zovi. Le po slučaju smo dospeli do mož, ki so prenesli, kar še nihče ni prenesel: noč in dan tisoče granat, tako gostih in težkih, da se je zdelo, da je pod jeklom in kamenjem zamrla vsaka iskrica življe- nja, in ponoči naskoke petkratne premoči — cele tedne dolgo. Dva častnika vodita stotniji. Eden izmed nju leži ranjen v nogi in kljub temu neče ničesar slišati o izme- njavi. Imenuje se stotnik Jožef Krzlik. Drugi je stotnik Viljem Singule, brat ju- naškega poveljnika »U 4«. Vrnemo se, te- meljito pretehtani in pravični najdeni, po prisrčnem slovesu na cesto nazaj. Ob nje- nem robu leže za nizkim kritjem iz kršja, vreč s peskom in desk straže, puško pri- pravljeno za strel.

Sedaj smo krenili na desno proti za- grajskemu predmostju. Zadnji kos poti smo šli peš. Griči so bili polni apnenca, ki je bil preluknjan kakor goba. V lijaku podobnih dolinah so se pasli konji in klav- na živina. Zadnji vrh, ki ga drže prosto- voljci iz Komarna, je obraščen s smreka- mi. Gledali smo skozi vejevje proti so- vražniku; tičal je v gozdu na našem bregu in v vasi Zagraj na drugi strani. Vmes je bledozelena tekla Soča, most je ležal raz- streljen v reki. Više gor se je belil otok. Njegov beli pesek je bil črnopikast. To so bila trupla onih Italijanov, ki so skušali priti čez reko. Ko so bili zbrani na otoku, se je nad njimi utrgal železni oblak. Le- tali so vsi križem in iskali kritja; Ko- marnici so kosili enakomerno kakor kosa, orali pesek in sejali v brazde pokošeno človeško zrno.

Zadaj na kamenem polju planote smo stopili v stanišče, krog katerega šumi umeten gozd. Moštvo nas je pozdravilo z gromovitim klicem: »Bog kaznuj vero- lomno Italijo!« V stanišču, ki je obito s po- oblanimi deskami, nam je brigadir ponu- dil čašo vina. Prostor je bil visok kakor izba, brigadir je moral kljub temu v njem hoditi s sklonjeno glavo. Pili smo za slovo — brigadirja M. je nadomestil polkovnik Stauffer. Sli smo. Granate so se dotipa- vane bliže, polkovnik Stauffer je radi var- nosti stopil iz stanišča, v katero je bil ko- maj prišel, zopet na plano, tedaj je prišla prihodnja granata in mu odtrgala glavo. Ravno smo sedeli z ekselencu G., najdo- brotnejšim in najodličnejšim gostiteljem za mizo, ko so prinesli polkovnika na no- silih mimo. Gostitelj je skril svojo bolest zaradi gostov. V nekem stanišču so gra- nate ubile mladega praporščaka, ki je spal. Mnogo sem jih videl umreti ob Soči, ta je umrl najlepše smrti.

Iz bojne črte pri Gorici.

V. Gorica.

(Izvirno poročilo »Slovenca«.)

Gorica, četrtek, 29. julija. — Gorica se je v zadnjih tednih silno izpremenila. Ni več to, kar je bila. Ceste, trgi, vrtovi so isti kakor prej, toda manjka jim vse živ- ljenje.

Govoril je z majorjem. O meni sta go- vorila in smejala so se. Ker so govorili nemški, sem seveda razumel in tudi mene je sililo na smeh. Do krvi sem si bil ob- grizel jezik, da sem se vzdržal resnega.

Pristopil je k meni, pohvalil me je in segel v škrinjico, ki mu jo je ponudil od- prto pobočnik. Žarno se je zablistalo v ju- tranjem solncu, knezova roka se je dvi- nila, lastnorčno mi je pripel na prsi sve- tinjo. Stal sem liki skala; da bi mi bil za- bodel iglo v živo meso, ne bi bil trenil z očmi.

In tako nihče od ostalih odlikovanih vojakov. Vsem, kar nas je bilo pozvanih na ono mesto, je visoki knez sam pripel odlikovanja.

Potem nam je čestital vsem in nam v lepi hrvaščini rekel nekaj prijaznih vzpod- budnih besed. Obdarivši nas še s cigarami in cigaretami, je salutiral v slovo:

»Zdravo, junaci!« je zaklical prijazno.

Če je bilo dotlej vse v redu, stroga vojaška disciplina ga je vzdržala. A po teh prijaznih besedah je ušla naša disciplina z odlikovanimi Dalmatinci vred. Hipoma smo zavihтели kape visoko v zrak in živio! živio! slava! smo zaorili.

Častniki so smehljaje salutirali in odšli niže v dol, mi smo ostali in vriskali za njimi.

Sele zdaj smo si ogledali dobljena od- likovanja: velika srebrna je bila moj, male srebrne ostalih delež. Po vojni Ti jo po- kažem.

Potem pa se je pričelo klicanje zdaj sem, zdaj tja.

Včeraj sem šel preko Travnika. Bilo je približno poldne. Ves trg je bil kakor izumrl. Samo pri veži neke hiše sem zapazil tri osebe, ki so gledale v zrak proti severu, kjer so naši šrapneli preganjali sovražnega aeroplan. Koraki odmevali po ulicah opoldne prav tako kakor če bi po njih hodil polnočni. Trgovine so skoraj vse zaprte. Kjer pridejo ljudje na vogale, dostikrat postojijo, kakor da bi se nečesa bali; ko pa morejo hoditi po ulicah, ki so odprte na jugozapadno, na zapadno in severozapadno stran, tedaj kar tečejo, če slišijo kak ropot od daleč ali v zraku, se ustavijo pri veži, mimo katere jih koraki ravno vodijo. Le redkokateri ga dobi, ki bi hodil mirno in varno. Otroka ne vidi nobenega nikjer. Kakor da bi jih v Gorici ne bilo.

× × ×

Tako gre skoraj vsak dan. Granate in šrapneli prihajajo kakor smrt; nihče ne ve ne kdaj, ne kje, ne kako.

Ni čuda, da se ljudje ob takih razmerah ne čutijo varne nikjer in da radi tega bežijo iz mesta. Prvotna lahkomišelnost jih je popolnoma minila. Sedaj ko postaja Gorica podobna Podgori, presoajo ljudje vse drugače položaj.

× × ×

Pa zakaj strelja Lah v mesto? Nihče si ne more dati na to zadostnega odgovora! Pred dvema mesecema so bili njegovi topovi prav tako blizu mesta kakor sedaj, pa ni streljal, dasi je Gorico tedaj prav tako dobro poznal kakor sedaj. Tu vidimo vso brezobzirnost in sovražnost in maščevalnost sovražnika! Odpor v prebivalstvu je radi tega vedno hujši proti njemu. On napada in ubija brez potrebe nedolžne ljudi. Ta okolnost je napolnila vse z največjim ogorčenjem proti njemu. Koliko strelav je poleg tega tudi poslal na različne zavode v mestu! Na slovensko sirotišče, na zavode de Notre Dame, na gimnazijo, na uršulinski samostan, na osrednje semenišče, kjer je nastanjena bolnišnica Rdečega križa itd. Noben zavod, nobeno poslopje, nobena cerkev ni varna pred njegovimi napadi! Tako nastopa Lah proti Gorici.

× × ×

Življenje v mestu se je torej zelo izpremenilo. Od prejšnje sobote, 24. t. m., ne izhaja v Gorici tudi noben list več. Tedaj se je posloval »Novi čas« od svojih čitateljev; goriška »Eco del Litorale« je tudi prenehala izhajati. Tiskarne so ostale brez dela; zato so zaprle svoje obrate najprej Goriška tiskarna, v soboto še Narodna in Hilarijanska. Druge manjše so svoje prostore že prej zaprle. Tudi je iz Gorice odšlo že toliko ljudi, da ni več za noben list ne dovolj naročnikov ne dovolj čitateljev. V Gorici se čitajo sedaj dunajski, graški, ljubljanski, zagrebški in budimpeštanski listi. V mesto dohajajo precej redno; prodajajo se po tobakarnah, katerih pa je le malo več odprtih.

Draginja v mestu je velika. V Trstu je ceneje. Zato se dogaja, da hodijo ljudje svoje potrebščine kupovat naravnost v Trst. Dva, trije gredo tja za druge in zase in dobijo bolj gotovo in ceneje, kar rabijo, dasi morajo plačati še vožnjo pa več dnevno odsotnost od doma. Iz okolice ho-

Ta pobočnik je moral zapisati mene, moje osebne podatke, dejanja in odlikovanja v ta zapisnik, oni v oni izkaz. Ta je moral pripraviti izkaz za vojno poročilo o odlikovanjih, oni me bode moral zopet prijaviti kaj vem kam zato, da bom dobil določeni užitek od svetinje. Ta časnikar bi rad poznal vse moje življenje, križe in težave, nadloge in povišanja, oni bi me celo rad naslikal. Bes jih lopi, solit naj se gredo; jaz bi imel že rad mir, če ne mi te zgage izpridijo še veselje na odlikovanjih.

Tudi ne vem, kaj naj bi jim pravil o sebi? Jaz bi se le hvalil. Časnikar pa se zanima celo za nadloge moje.

Vraga! Moji ženi Filomeni naj piše, pa mu jih našteje vse in še več kakor jih je. Križev in težav (poosebljenih celo) bo tam tudi našel, pri meni iztika zastoj.

Kar bi rad vedel o mojih dosedanjih povišanjih ter njihovih povodih, v tem bi mu pa najbolje lahko postregel ... ski gospod nadzornik. Nanj naj se obrne! Ali ni res?

Veš, o Visokem sem čul danes. Tudi on je vojak, in sicer pri govedinah. To je — ne smeš me razumeti napačno — po Goriškem, tam okoli Črnič nekod, kupuje vole in krave za vojaštvo. In tako je v redu. Le govedine naj se drži, pa bo prav za nas in zanj.

Končati moram. Zopet se oblači, Krn obeta, da bode srdit nocoj. Slabo za katorne! (tudi laške!). Da bi le tudi meni ne nalilo preveč vode v nocojšno posteljo! Kadar bode kaj posebnega, Ti že pišem zopet. V tem pa zdrav, čestiti tovariš!

— pt —

¹ katorne imenujejo lovci planinske jerebice (Steinhuhn).
² šef gen. štaba Cadorna, zato besedna igra.

dijo v mesto prodajat še vedno ženske iz Solkana. Človek jih mora radi tega kar občudovati. Borba za vsakdanji kruh jih sili, da nosijo pridelke svojih vrtov na trg v Gorico. Ena nevarnost jih goni, da se podajajo v drugo, ki jo smatrajo za manjšo. In res, do sedaj ni bilo še slišati, da bi katero kak sovražni strel kakorkoli poškodoval. Bog čuje na poseben način nad njimi.

Zaprta trg ob Vrtni ulici, kjer so branjevke prodajale sadje, zelenjavo in različne reči za kuhinjo, je sedaj popolnoma zapuščen. 14. in 15. julija ga je sovražnik obiskal s svojimi šrapneli in granatami. Grozen strah se je tedaj polastil ubogih branjevk. Mnoge so takrat kar iz mesta ubežale; druge pa so si poiskale bolj varne prostore na trgu sv. Antona. Toda komaj so se malo tam doli uredile, že pridejo predvčerajšnjem granate in šrapneli znova nanje. Tehtničar je bil ranjen pri tem. Seveda so s še večjim strahom zbežale zopet proč. Granate in šrapneli jih preganjajo. Kje bodo pa sedaj otvorile svoje prostore?

Tržno življenje se radi strahu pred sovražnimi streli razvija že zjutraj zgodaj. Do sedme, osme ure je vse končano. Ljudje odhite domov in ostanejo tam ves dan.

Cerkve so zaprte: sv. Ignacija, na Kostanjevici, stolna cerkev itd. V stolno cerkev je padla prejšnjo soboto sovražna granata ter zelo poškodovala staro zakristijo; hkratu so pri isti priliki nje drobci prileteli na hišo, kjer stanuje v II. nadstropju mons. Muhovec. K sreči se je g. stolni kanonik nahajal v tistih trenutkih spodaj v veži. Obcestni del njegovega stanovanja pa je bil zelo poškodovan: pohištvo, okna, šipe razbito.

Ker so cerkve zaprte in ker ni varno hoditi po ulicah, zato ostajajo novorojeni otroci doma brez krsta. Fijakerji za vožnjo v cerkev so predragi, ker tvegajo, kakor pravijo, tudi oni sami svoje življenje povsod. Sedaj ne poznajo nobene tarife več. Vožnja s fijakerjem v Solkan stane več kakor vožnja z železnico v Ljubljano. Do Volčje Drape zahtevajo samo za pot tja in nazaj 30 kron. To je horendno. Prej so novorojenčke vozili s fijakerjem do cerkve. Kje naj v teh časih družina vzame denar, da ga plača? Seveda se pa otrokom podeli zakrament sv. krsta doma, ker drugače ni mogoče in bi bili otroci brez krsta izpostavljeni še večji nevarnosti kakor je ona radi sovražnih strelav.

× × ×

Bobnenje in grmenje topov se sliši noč in dan. Gorica je v bojni črti sami, pod ognjem topov, zato povsem naravno, da je grom in ožen topov v vseh svojih možnih oblikah povsod krog nje in nad njo. Vendar je naš močan tako, da Lah v Gorico ne pride nikdar. To stoji in bodi v borbilo vsem!

—b—

Z goriškega bojišča.

(Izvirno poročilo »Slovenca«.)

Brez doma ...

Sredi visokih, vitkih, nepremičnih cipres je sanjala stara kapela.

Okoli nje vozovi, v naglici naloženi z omarami, posteljami, lonci, s senom in culami. Med njimi matere, starke in starci, otroci in živina.

Begunci so.

Ogromna, neusmiljena roka je zavih-tela krut bič nad njimi, jih razkropila in pregnala z rodne grude. In zdaj romajo izgubljeni, izgnani v nepoznani svet, bogvekam. Oči jim begajo v daljavo in iščejo domove, skrite med zelenjem dreves, obdane od rodovitnih polj. Zdaj leže prazni, zapuščeni, izumrli ti domovi in vabijo nazaj, nazaj ...

Žena je sedela na tleh. V naročju je imela otroka, ki je zaspal ves truden od daljne poti. Še v snu se je smehljaj, njegova lica so žarela tihe, otroške sreče, ki je ni še oskrnila temna misel, ni še ranila črna skrb. Nepremično ga je gledala mati. Bolestna poteza ji je rezala okoli usten, v očeh ji je ležalo vse brezmejno gorje trpečega materinstva.

»Odkod, mama?«

Dvignila je glavo, me pogledala otožno in odgovorila v mehki furlanščini:

»Iz Slovenca pri Moši, gospod! Laška patrolja je prišla včeraj v vas in začela pleniti po hišah. V cerkvi smo bili, pri šmarnicah. Našega starega gospoda — ves siv je že in bolehen — so bili po obrazu, se norčevali iz njega, posadili na kolo in odpeljali med krikom in krohotom ... Moj Bog, moj Bog!«

Zahtela je. Preko razoranih lic ji je kanila biserna solza na otrokov obraz, ki se je zbudil in gledal s prestrašenimi očmi. Dvignil je drobne ročice, jih sklenil okoli materinega vratu in pritisnil svoj obraz k njenemu.

Mater dveh otročičev so tudi odpeljali, bogvekam ... Poglejte jih, tam staj, siroti. — Skrili smo se v klet. Čez nekaj časa slišimo pokanje pušk. Bili so naši, ki so pregnali Lahe iz vasi. Polagoma smo

si upali iz hiš, spravili na vozove, kar je bilo mogoče, in zdaj smo tu, brez doma, brez strehe ...»

Še tesneje je privrila k sebi otroka, še globje se ji je zarezala bolestna poteza okoli usten, še večje je bilo njeno gorje.

»Kdaj pojdemo domov, mama?« je vprašal otrok.

»Kmalu, kmalu, otrok moj!«

Srce so ji trgale te besede. Grizla je ustnice, da ne bi zajokala na glas in skrila je obraz med ramo otroka, ki ji je gladil lase.

»Ne jokaj, mamica, ne jokaj!«

Mater dolorosa ...

× × ×

Dva starca sta ležala poleg na vozu. Trde, težke besede so se jima trgale iz prs.

»Kje je naš dom?« je vprašal s tihim, tresočim glasom prvi.

»Svet!« je zamrmral mrko drugi.

»Spomladi sem popravil hišo. Lepa in nova je sedaj. In hlev sem povečal za šest glav ...»

»Vse bo porušeno, hiša in hlev, vse!«

»Krompir bi izkopali sedaj! Toliko ga nismo imeli že dolgo let. Si videl, kako žito imam na polju? Že zori! In turščica je letos bogata! In trte lomijo se od prevelike teže.«

»Vse bo uničeno! Vse pomandrano!«

Molk. Glavi sta se sklonili globoko na prsi.

»Ti! Zvonik v sosedni fari so porušili. Si videl? Od otroških let sem nisem še jokal. Zdaj sem. Tudi zvon je zajokal takrat ...»

»Grešili smo preveč, Matija! Ves svet je strašno grešil!«

»Da, grešili smo preveč! Zato nas je Bog udaril!«

Zopet molk. A ena misel jim je rila neprestano po možganih, da se jim je spaci obraz od trpljenja:

»Brez doma! Brez doma!«

In spomnila sta se uničenih polj, požganih vasi, spomnila, da udarjajo granate vedno nove rane v to grudo, ki jo ljubita, kot še nikdar.

In zopet je zavpilo v duši:

»Naš dom! Naša polja!«

In zopet so zašepetala onemogla ustna:

»Brez doma! Brez doma ...»

Pismo iz Gorice ob obletnici vojske.

(Izvirno poročilo »Slovenca«.)

26. julija 1915.

Kakor da bi bilo včeraj, tako živo nam je v spominu lanski praznik svete Ane, ko je naš cesar napovedal vojsko Srbiji. Završčalo je po naši domovini, kakor završči veter po dolgi neznosni moreči soparici, naznanjujoči nevihto. Odleglo nam je takrat, ker v tistem gnilem ozračju ni bilo več možno dihati; in kakor pozdravlja vsakdo po dolgi soparici pretečo nevihto, oddahnili smo se o napovedi vojske, trdno upajoč, da nam sčisti ozračje.

Leto dni strahovite svetovne vojske je za nami. Ni ga skoro človeka med nami, gotovo pa ne družine, ki bi ji ta vojska ne vsekala globokih ran ali zahtevala od nje nenavadnih žrtev. In vendar je duševno razpoloženje med našim narodom po tolikih žrtvah in tolikem trpljenju neprimerno ugodnejše, trdnjše, upa polnejše! Tudi po solnčni Goriški, ki krvavi iz tisoč ran, vlada duh požrtvovalnosti in junaštva. Kaj bi pomenila grozna svetovna vojska za goriško slovenstvo, ako ne bi prišlo do temeljitega obračuna z izdajalskim in zavratnim Lahom, ki nas je tlačil in zastrupljal s svojo podlo hinavsko kulturo. Goriški Slovenec, v morju vojnih nadlog, diše prostjeje, gleda zaupnejše v bodočnost, prenaša stotere in tisočere vojne grozovitosti voljnijeje, ker globoko čuti, da mu iz vsega nepreglednega trpljenja vzklije novo življenje, da se bo tudi kot Slovenec grel na solncu z drugimi narodi prerajene Avstrije ne kot hlapec ampak kot enakovreden bojevnik in vrstnik!

To duševno razpoloženje je vzniklo tudi med priprostim narodom na Goriškem kar samo po sebi, rodila je to nevpogljivo zavest vojska z Italijo.

Deseti teden je že; in Italijani so prav tam, kjer so bili prve dni.

Minuli teden je divjala od nedelje do sobote strahovita borba dan in noč od Sabotina, ob Soči in Kraškem robu do morja. Tekom osmih tednov smo se že privadili, kar nas je ostalo v Gorici, precej vsem zanimivostim in neprilikam, ki se jih doživlja v neposredni bližini groznih borb, toda deveti teden je prekosil vse prejšnje. Toliko neprestanega grmenja in prasketanja pušk, tuljenja in treskanja granat iz daljave in bližine pa še ni bilo! Smeh in brezskrbnost sta izginila z obrazov malim in odraslim.

V soboto, 24. julija, proti večeru je bilo v Gorici hudo. Granate so letele na cesto pri mestnem vrtu (prej Corso

Verdi), na bolnico usmiljenih bratov, na stolno cerkev, na uršulinski samostan in druge hiše. Zdi se, da so se hoteli Lah nad neutrjenim mestom maščevati za vse neuspehe in ogromne ter brezuspešne žrtve vsega tedna. Naši junaki na Kraškem robu in drugod so ohranili vseh voje postojanke. Lah pa so se morali po sedemdnevnem naporu umakniti nazaj, pustivši visoke kupe in hribe mrtvecev in ranjencev na vsi 30 km dolgi bojni progi. Ako so izgubili pred 14 dnevi na istem mestu nad 40.000 mož, morajo imeti po ti sedemdnevni še bolj ljuti borbi nad 100 tisoč izgub. Našim vojakom ni treba poguma. Kdo ne pozna nekdanj plahega kraševca Forčiča, ki služi zdaj med Dalmatinci!? Prestal je srečno 14 hudih dni na Kalvariji, a poslan v Gorico v rezervno, mi je tožil, kako dolg čas mu je v mestu ter želel, da se vrne kmalu v svoj jarek. Zelja se mu je izpolnila, naj se izpolni še moja, da se vrli deček vrne cel nazaj!

Vojaštvo nekoliko polni praznine na ulicah v Gorici. Pošta posluje v omejenem obsegu, enako sodnija, okrajno glavarstvo, davkarija za izplačevanje podpor in municij. Popolnoma v navadnem obsegu posluje pisarna preč. knez nadškof. ordinarijata, prevzvišeni knez nadškof posvečuje ravno te dni novomašnike, dasi je zletelo že nešteto šrapnelov na njegovo palačo, dasi je njegov vrt gošče okovan z granatami ko gorijski čevlji z žblji! To je junastvo in sijajen zgled vestnega vztrajanja na svoje mjestu! Nehote se spominjamo mnogih, ki bi se morali biti na svojih mestih, a so jo odkurili iz Gorice, preden je bila vojska napovedana!

Tekom vojske sta izhajala v Gorici »L'eco del Litorale« in pa naš »Novi čas«. Ker vstavljajo tiskarne svoje obrate, morala sta oba prenehati. Naj bi junaki vojni urednik »N. C.« vodil svojo zanimivo lokalno kroniko nadalje kot vojni dopisnik »Slovenca«, ki ga ljudstvo tako željno prebira. Zeljenadni in sadni trg je zaprt, ker je preveč izpostavljen sovražnemu ognju in premeščen na trg sv. Antona.

Pojavila se je mestoma kolera med vojaštvom in domačim prebivalstvom, toda že v kratkem času se je posrečilo bolezen omejiti, da se ne širi več. Vojaška in politična oblast sta storila svojo dolžnost, upajmo, da se bo tudi prebivalstvo držalo vseh navodil in priporočkov in s svojim zavestnim sodelovanjem zatrl grozno kugo!

Vreme je izredno ugodno, vsak teden enkrat dvakrat dež. Letina kaže izoborno, poljščine, vrtnina, sadje in grozdje. Dal Bog, da bi se moglo domače prebivalstvo kmalu vrniti in shraniti sadove svojega truda in božjega blagoslova!

Dal Bog, da naša zmagovita armada čem preje konča svoje posle na severu! Dotlej ni pričakovati ofenzive na naši strani. Vso svojo moč in pozornost naj le ohrani proti Rusom, da bo vsaj na enem bojišču prišlo do odločitve. Med tem naj deli kakor doslej bree Italijanom, čim se približajo, a potem naj zapodi daleč, daleč nazaj ter priklupi beneško Slovenijo naši domovini! Mi potrpiamo in vztrajamo radi, ker vemo, da Bog blagoslovi naše orožje proti tolovajsko izdajalskim Lahom in njihov »srčno prijateljsko« nam udanemu kralju!

DRAB.

Z bojišča ob spodnji Soči.

Miško je sporočil dne 20. julija to-le: Tretji dan imamo tu že pravo peklo. Od strelav se zemlja neprenehoma trese. Kadar udari ekrazitna granata v gozd, vrže nekaj borovcev s koreninami vred visoko v zrak. Može in častniki, ki so bili na galiskem bojišču, pravijo, da kaj tako strašnega, kakor se tu vidi, tam niso doživeli. Ni skoraj več slišati posameznih strelav, to je le nepretrgano gromenje in tuljenje, ki včasih malo prejenja, pa se kmalu še silnejše oglašja. Naši ljudje so dobro kriti in zato vkljub ljutemu strelanju ni veliko ranjenih, pač pa se je vsled strašanskih eksplozij že mnogim zmešalo. Na živce to ropotanje silno vpliva. Ni čudno, če ljudje postajajo divji in jih ne more nihče več držati. Težki kalibri kar tulijo po zraku kakor strašne pošasti. Kdor tega sam ni slišal in videl, si ne more prav predstavljati. Mi smo do danes oddali nekaj nad 3000 strelav. Niso šale! Ker je pri streljih vedno treba računati, meriti, delati z aparati in čuvati še svojo kožo, so živci skrajno napeti. Kozarček vina in cigareta se pri oddihu prav priležeta. Včeraj smo merili na neko hišo, v kateri so bili Lah. Četrty strel je udaril v hišo in naenkrat se je pokadilo iz vseh oken. En sam Lah se je priklapljal iz hiše, drugi so ostali v razvalinah.

Danes zjutraj ob petih sem opazoval na daljnogledu pretresljiv prizor. Približala se je nekemu gričku, na katerem teče

po vrhu naš strelski jarek, neka laška sanitetna kolona. Prvi vojak je nesel veliko zastavo Rdečega križa, drugi so bili obloženi z nosilnicami. Zastavonosci je pri jarku od naših dobil dovoljenje, da se sme ranjence v podnožju stran spraviti. Nato so prišli nosači in so začeli nakladati na nosilnice težko ranjene, ki so ležali sredi griča. Teh je bilo okoli 30. Potem so pobirali lahke ranjence, ki so se gugalji proti dolini. Nazadnje so pa vlekl mrtve kot kose lesa v dolino. Vsak je svojega mrtvega prijel za noge in ga vlekel po hribu navzdol.

Nocoj ponoči so bili Lahi odbiti na vsi črti. Njihove izgube so gorostasne. Laški častniki svoje ljudi pade naravnost v žrelo naših strelskih pušk. Jaz mislim, da so Lahi postali jeze obsedeni, ker ne morejo naprej. Zato so bile njih izgube te dni še večje, kakor pred štirinajstimi dnevi. Se bodo že naveličali naskokov!

Vsak padli Avstrijec stane Italijane 10.000 kron.

Alojz Weiss, doma iz Krčevine pri Mariboru, nam piše dne 21. julija z italijanskega bojišča:

Bilo je dne 1. julija že proti jutru, ko pridemo v strelske jarke, ki so prav ugodno narejeni in proti slabemu vremenu varovani. Naši fantje ... pešpolka se prav dobro volje splazijo v nje. Kmalu prisije ljubo sonce in pozdravi nas lepi dan. »Danes bode vroče,« si govorijo. Bilo je res tako. Proti 7. uri zjutraj se začne divji ples. Prva granata pade na levo stran, druga na desno in tako nadalje. Sovražnik je nas pozdravil z divjim ognjem. Šrapnel za šrapnelom, granata za granato nas pozdravlja. Pokalo je tako, da se kar zemlja trese. Ali samo pokanja se pa naši hrabri fantje ne ustrašijo, samo da sovražna krogla cilja ne zadene. Spredej in zadaj za nami frči kamenje na 100 metrov visoko. Pogum in korajžo mora človek imeti v takih urah, ki pa je našim fantom tudi ne manjka. Sovražna artiljerija strelja veliko, a malo zadene. Vsak mož, ki ga tukaj zadene, velja Italijana najmanj 10.000 kron. To se pa pravi: za 10.000 K streliva porabi, predno en naš mož pade.

Kakor zmiraj, tako nas hočejo tudi sedaj tu in tam preslepiti. Na primer: Nekoga dne pridejo tu k nam trije Italijani Rdečega križa, ali z nosilnicami in zastavo z rdečim križem v roki v znamenje, da hočejo svoje mrtve in ranjene proč spraviti, ker prejšnji večer je bil hud boj. Ta zastava je pomenila, da naši fantje ne smejo streljati, kar tudi niso. Ko se Italijani potem odpravijo, začne naenkrat pokati strojna puška, ki so jo skrivoma z nosilnicami prinesli pred naše jame. Imel sem tudi priložnost govoriti z nekim ranjenim Italijanom. Na vprašanje, kje je bil ranjen, mi odgovori: »V roko in nogo. Dobili smo povelje, razkročiti avstrijske strelske jarke. Ker pa nismo hoteli iti naprej, streljala je lastna artiljerija od zadaj na nas.«

Lah so potegnili.

Ferdinand Koren, rudar iz Idrije, piše dne 30. junija iz K... na Primorskem:

Danes smo napravili imeniten špas z Lahi. Na neko osamljeno pečino smo ponoči privezali ob koncu ročnega vozička prazen, neraben sed (v obliki topa). Zraven smo pristavili za stražo slamnatega vojaka v stari avstrijski uniformi. Po vrhici pa smo »baterijo« zvezali z varnim zavetiščem, da smo lahko vso stvar nekoliko pregibali. Zjutraj so Lahi naš kanon kmalu opazili, da si ga nismo izpostavili čisto na videk, ampak za kamenje, ki naj bi služilo za kritje. Takoj so jeli prožiti topove na slamnato stražo, ki se je semintja majala. To je trajalo dober četrt ure. Ko so nazadnje izpodbili skalo in top, je šlo vse v dolino.

Napadali poizkusi Italijanov proti Pustriški dolini.

Zadnjih osem ali deset dni slišimo z zapadne, južne in jugovzhodne fronte na Južnem Tirolskem sicer tuptam o manjših avstrijskih podvzetih, nič več pa o kakih večjih italijanskih napadih. Pač pa so Italijani na severovzhodni fronti, torej v Dolomiti, pričeli, kakor se vidi, precej resno napadati Pustriško dolino. Stvar je takale: Južni Tirol so samo po dveh velikih železnih progah zvezani z ostalo Avstrijo, proti severu čez Inomost in proti vzhodu skozi Pustriško dolino proti Turski železnici in dalje na Dunaj. Če bi se torej Italijanom posrečilo, da bi morda pri Toblachu ali Innichen dosegli železnico v Pustriški dolini, ki je tam v značni črti oddaljena le 12 kilometrov od meje, bi bila važna avstrijska prometna žila podvezana ali vsaj njeno obratovanje moteno. Sicer bi se mogel tudi še za naprej vršiti dovoz na južnotirolsko bojišče čez Inomost, a

vendar bi stvar pomenila za Italijane nekak uspeh. Zato, po izjavljenih podvzetih v Koroških Alpah, zdaj obupni poizkusi, da bi prodrl v Dolomiti.

Iz gorenje Italije vodi že oddavna v Pustriško dolino vozna cesta, ki jo Italijani imenujejo Strada di Alemagna. Jezikovna meja je tu na 1474 metrov visokem gorskem sedlu Ospitale. Toda dalje proti jugu, na primer v mestecu Cortina d'Ampezzo, ne govorijo morda italijanski, marveč ladinski. Z avstrijske strani zavaruje Strada d'Alemagna cela vrsta višavskih postojank, ki segajo, glasom poročil iz avstrijskega glavnega stana, od Peutelssteina čez Ruffredo, Schludersbach, Plätzweise in Landro do 1632 metrov visokega Kreuzberga (Monte Croce) v gorenji Sekstinski dolini. Pred to avstrijsko postojanko leži Monte Piano, ki ga zdaj v obojestranskih poročilih dostikrat imenujejo; njegov vršac (2325 m) je že na italijanskih tleh. Glasom avstrijskega poročila z dne 19. julija je bilo več italijanskih bataljonov, ki so severovzhodno od Kreuzberškega sedla napadali postojanko na višavah grebena Eissenreich, na Planšpici in vrhu Filmoor, z velikimi izgubami obdih; glasom poročila od 20. julija je prišla postojanka, ki jo je bil nek majhen oddelek južno od Schludersbacha izpraznil, zopet v naše roke in po poročilu z dne 21. julija so trije italijanski bataljoni ob brezuspešnem napadu na Monte Piano izgubili dve tretjini svojih ljudi. Ker tudi Cadorna ne more poročati ničesar, kar bi se zanj ugodnejše glasilo, smo torej glede lepe ceste d'Alemagna lahko brez skrbi.

Še več truda so si Italijani prizadeli dalje proti jugozapadu na črti med Cortino d'Ampezzo in gorovjem Marmolate, kjer bi radi čez težavne gorske prelaze prodrli v Ennebergersko in po njej v Pustriško dolino. Od velikanske ceste čez Dolomite, dograjene leta 1909, ki pa služi večinoma le turistom in ki se po njej pride iz Cortine d'Ampezzo v Bolcan, se res odcepi majhna stranska cesta v Pustriško dolino, da bi pa mogli dospeti v to dolino, bi morali poprej premagati mogočne avstrijske utrdbe, ki za varstvo ceste čez Dolomite segajo od sedla Tre Sassi (2199 m) čez Col di Lana (2464 m) do forta Corte. Dočim pravi avstrijsko poročilo od 20. t. m. kratko in jasno, da se je italijanski napad na Col di Lana izjalovil, pripoveduje pa Cadorna na široko in obširno o zavzetju 2547 m visokega vrha Falzarego (ob Dolomitski cesti), o težavnem napadu na visoki svet med Falzaregom in Livinallongom ter o baje uspešnem premikanju ob pobočjih prelaza Lana proti kraju Salessi in v dolino Andraz. Večini listov, ki so ponatisknili italijansko poročilo, se je menda ime Livinallongo zdelo nekam čudno. V resnici je Pieve di Livinallongo istovetno z vsakemu turistu, ki pride v Dolomite, dobro znanim Buchensteinom. Tako se nam godi tudi z marsikaterim drugim imenom v Cadornovih poročilih.

Ker so Avstrijci po dobro premišljenem načrtu prepustili Italijanom brez boja težko branljivo predozemlje svojih višavskih postojank v Judikarijah, ob Gardskem jezeru, v Adiški in Luganski dolini, v Primöru, ob Marmolati in pri Cortini d'Ampezzo, se je večina bojev doslej vršila na avstrijskih tleh. To pa ne izključuje, da bi Avstrijci, kjer to služi njih namenom, ne šli čez mejo in se ne polastili ter obdržali tamošnjih važnih postojank. O takem podvzetju na z ledeniki obdanem gorskem korenju skupine Adamello so doslej poročali samo Italijani. Neko avstrijsko krkdelo je skušalo čez prelaza Venerocolo (3180 m) in Brizio (3149 m) prodreti do Garibaldijeve kočee, 2541 metrov nad morjem, kjer je izhodišče za vstop na vrh Adamella (3548 m). Pri tem boju na ledenikih je šlo ravno tako kakor pri artiljerijskih bojih na Monte Pianu za italijansko ozemlje.

Služba božja na ledišču.

(Na južnozpadni meji.)

Nekaj tednov je tega, kar so naši listi proslavljali znamenito prasko na Tonalu, boj na ledniku, najvišjo prasko, kar jih je svetovni zgodovini znanih, pod poveljstvom nadporočnika R. O., ki so se je poleg ogrskih smučarskih patrolj udeležili stalni strelci bataljona iz B. in deželni strelci 2. polka. Slavni poveljnik je povabil vojnega kurata, da opravi tam službo božjo, ter mu ob tej priliki pisal med drugim tole:

»Dne 9. junija se nam je posrečilo, da smo na ledenem morju lednika Presena odbili sovražnika, ki je bil več kot desetkrat močnejši od nas. Ta prostor bi bil kakor ustvarjen, da se tudi tukaj začuje hvala našemu Stvarniku, vladarju vojnih trum. Bog nam je naklonil, da smo se s sovražnikom poprijeli na najvišjem ledenem polju, kar jih vojna zgodovina doslej pozna, v največji bitki na ledniku. Ali si morete misliti lepše, vzvišenejše čustvo kakor to, ki nam bi je nudila vojna služba božja ob robu lednika? Ostala bi nam v vednem, lepem, spoštljivem spominu.«

Dne 12. julija se je ta lepa pobožna želja uresničila — vojna sv. maša ob vznožju lednika, na bojišču z dne 9. junija. Živosinje nebo se je vzpenjalo nad svetiščem, sonce je žarelo v vsej svoji poletni krasoti, dočim se je z laške strani dvigala koprena meglja, ki nas je zakrivala pogledom sovražnih opazovalcev. Oltar je bila orjaška granitna skala, ovenčana s šopki žarečega sleča in svetlih planink, na vrhu križ iz granita. Pod ploščo, ki je služila za oltarno mizo, jama kot zavetje pred sovražnimi krogami.

V krogu so stali junaki, obrazov, ki so bili od snežne bliščobe očrneli, smučarske patrolje na svojih smučeh. Je-li čudež, če se tu srce in usta sama odpró, da slave Najvišjega in se mu v iskreni molitvi poklonijo? V snegu klečeč so prejeli vrli junaki splošno odvezo in med službo božjo sv. obhajilo. Čudovit prizor: na smučeh prilete vojaki s poveljnikom slavnega boja na čelu, pokleknejo, da bi združili svoja srca z Gospodom, pa zopet odhite na svoja mesta... Med sv. mašo sta prifrčala čez mejo dva izstrelka, ki pa nas nista mogla v iskreni pobožnosti prav nič motiti; razletela sta se na širokem snežnem polju brez kvara. Koncem lepe slavnosti je iz junaških prs mogočno zadonelo: »Bog ohrani!« in »Kvišku k prisegli!« Naj izdajalec onstran meje izve, da nas to geslo dviga pri vseh žrtvah do zadnje kaplje krvi: za raj naše očetnjave, za našega vladarja!

Izjalovljen italijanski napad na koroške postojanke.

Topničarski desetnik F. K. nam piše z južnega bojišča dne 29. julija:

Že dva meseca sem na južnem bojišču, a najbolj se mi je vtisnil v spomin dan 8. junija. Naredil se je bil prekrasen dan. Vse se je svetilo v mlademu jutru in narava je silila k občudovanju božjega stvarstva. Mehko nam je bilo v srcu in udali smo se sladkim mislim na dom in svoje drage. Toda naenkrat nas je minula vsa mehkoča, polastil se nas je divji srd in oči so se nam svetile kakor krvoločni zverini, ki zalezuje svoj plen.

Točno ob 8. dopoldne pretrga praznično tišino strel na naši strani. Temu so sledili drugi. Oglasi se tudi Lah in pričela se je kanonada, da se je zemlja tresla. Lah je tako streljal v skalovje, da smo mislili, da hoče izravnati vse hribe in doline. Po zraku je žvižgalo in hrumelo, kakor bi bili vsi vrage ušli iz pekla; slišalo se je le gromenje strel in udarjanje granat. Tudi do naše postojanke se dotipalo nekaj granat, a brez škode; to nas je podžgalo, da je vsak delal s podvojeno silo in drznostjo, da bi uničili sovražnika. Obstreljevali smo sovražno baterijo in jo popolnoma uničili, nakar so tudi druge utihnile. Tako je Lah izkusil, da se z nami ni dobro igrati. Žal nam je bilo, ko se je tudi na naši strani ožen ustavil; najraje bi bili Laha do zadnjega pobili. V zavesti, da smo bili zmagovalci dneva, smo navdušeno zapeli: »Naprej zastava slave...«

17. pešpolk - ponos kranjske dežele.

Kranjski deželni predsednik ekscelenc baron Schwarz je prejel naslednji dopis:

Vaša ekscelenca

prečastiti gospod deželni predsednik!

Pred letom dni sem imel čast in srečo, da sem vodil pred sovražnika slavni pešpolk vitez pl. Milde št. 17, ki se dopolnjuje s hrabrimi sinovi lepe dežele Kranjske, ki je izročena Vaši ekscelenci kot deželnemu šefu. Na lastne oči sem mogel opazovati, s kako občudovanja vredno smelostjo in žilavostjo se bore njegovi častniki in njegovi vrli vojaki.

Kot takratnemu poveljniku mi bodi dovoljeno, da danes, ob obletnici mobilizacije, podam Vaši ekscelenci zagotovilo, da more biti cela Avstrija, predvsem pa vojvodina Kranjska ponosna na svoje sinove, ki so v 240letni tradiciji po sijajnih zgledih svojih prednikov v 12mesečnih borbi s hrabrim sovražnikom v podedovani zvestobi do cesarja in države izvršili junštva brez primere in pripomogli k sijajnim zmagam, ki so našo domovino rešile iz težke stiske.

Čast spominu vseh junakov, ki so padli na bojišču za to sveto nalogo!

Blagovoli sprejeti Vaša ekscelenca izraz najodličnejšega spoštovanja, s katerim beleži

Vaši ekscelenci preudani

Adolf baron Stillfried m. p.,
polkovnik.

Jedrzejów, dne 26. julija 1915

× × ×

Deželni glavar dr. Iv. Šusteršič je prejel sledeče pismo:

Vaše preblagorodje!

Velespoštovani gosp. deželni glavar!

Kot nekdanjega poveljnika junaškega kranjskega pehotnega polka vitez Milde št. 17, me žene srce, da ob obletnici izvršene mobilizacije izrazim svoje odkritosrčno občudovanje številnih junaških činov hrabrih sinov prelepe vojvodine Kranjske v teh že leto dni trajajočih hudih in velikanskih bojih zoper enakovrstnega nasprotnika in čestitam deželi, katere sinovi so se, zvesti prestolu in domovini, v neomajljivi hrabrosti bojevali, kravali in sodelovali pri prekrasnih zmagah v čast in slavo naše armade, ki nikdar ne pozabi teh činov.

Da sem ob začetku vojne stal na čelu temu krasnemu, od nekaj preizkušenemu polku in ga vodil proti sovražniku, to mi je najlepši, najnepozabljivejši spomin, in moje želje in molitve bodo spremljale polk do konca mojega življenja.

Sprejmi Vaše preblagorodje izraz najodličnejšega velespoštovanja, s katerim beležim Vašemu preblagorodju najudanejši

Adolf baron Stillfried,
polkovnik.

Jedrzejów, dne 26. julija 1915.

Deželni odbor je vzel v svoji seji dne 30. julija 1915 to pohvalo kranjskih junakov s patriotičnim zadoščenjem na znanje in pooblastil deželnega glavarja, da polkovnika v imenu dežele Kranjske spoštljivo pozdravi in mu odkritosrčno častila k sijajnim uspehom polka, ki se je izvežbal in zadobil zmagovalno silo pod njegovim izvrstnim vodstvom in imel vrhutega srečo, da ga je peljal pred sovražnika imenovani polkovnik.

× × ×

Gospod župan dr. Ivan Tavčar je prejel od prejšnjega poveljnika našega domačega pešpolka št. 17, polkovnika Adolfa barona Stillfrieda, ki je sedaj c. in kr. okrajni poveljnik v Jedrzejowu v nekdanji Rusko-Poljski, sledeče pismo:

Minilo je leto dni, odkar ste bili priča slovesne prisege, ki jo je položil v ljubljanskem dopolnilnem okraju mobilizirani pešpolk viteza pl. Mildeja št. 17.

Naj mi bo dovoljeno danes, dasi žalibog ne stojim več na čelu tega slave bogatega polka, a sem vendar z vsem svojim čustvovanjem in s svojimi najbolj vročimi željami neprestano pri njem, da Vas, visoko spoštovani gospod župan, zagotovim, da si je in ostane vsak mož domačega polka v vsaki uri v mnogoštevilnih bitkah in spopadih neomajno svest ne le svoje prisege, nego da izvršuje po vzgledu svojih pogumnih, hrabrih častnikov junštva ter vzgleda požrtvovalnosti in vztrajnosti, ki so v zgodovini tega polka brez primere.

Število junakov, ki so krvaveli in izdihali na polju slave za dom in cesarja ter stotera odlikovanja častnikom in moštva za hrabro vedenje pred sovražnikom dokazujejo to. Če je danes po preteku leta zmaga na naši strani ter je sovražnik pregnan iz države, potem ima slavni domači ljubljanski polk št. 17 svoj pošten delež pri rešitvi domovine.

Izgube 17. pešpolka.

Meseca junija so padli ti-le vojaki: Balkovec Nikolaj, Vinica; Zupan Franc, Dole, Litija; Pitseider Gabriel, Liezen, Stajersko; Hofer Alojzij, Stadel, Stajersko; Laurenčak Viktor, Brežice, Stajersko; Doljak Anton, Gorica; Lovš Matija, Höllberg, Stajersko; Bučan Janez, St. Vid nad Ljubljano; Makovec Mario, Peče, Kranjsko; Bartol Janez, Loški potok, Kočevje; Cepuder Mihael, Moravče; Koder Anton, Preddvor, Kranjsko; Zelenec Valentin, Jesenice; Hrovat Janez, Ambrus, Rudolfovo; Spes Jurij, Smolnik, Stajersko; Levstik Janez, Sv. Gregor, Kočevje; Vidmar Franc, Žužemberk; Kosmač Alojzij, Gorje; Besnik Jakob, Srednjavos, Radovljica; Robek Anton, St. Peter, Rudolfovo; Prezelj Peter, Sorica, Kranj; Dolenc Leopold, Stražišče, Kranj; Oražen Franc, Radeče, Krško; Paukovič Janez, Kostanjevica, Krško; Radin Josip, Dobernič, Rudolfovo; Kovarčič Rudolf, St. Rupert, Rudolfovo; Widelhuber Janez, Judenburg, Stajersko; Debeljak Anton, Loški potok, Kočevje; Prelog Alojzij, Ludbreg, Varaždin; Jelčič Janez, Bojsno, Brežice, Staj.; Benko Alojzij, Lotič, Ptuj; Radovan Martin, Ljubljana; Javornik Andrej, St. Martin, Litija; Hribar Janez, Spitalič, Kamnik; Zmitek Josip, Srednjavos, Radovljica; Lenart Franc, Maribor; Veseli Dragotin, Karlovac, Hrvaško; Kovarčič Josip, St. Rupert, Krško; Čufer Andrej, Selce, Kranj; Noveli Anton, Ježica, Ljubljana okolica; Kramžar Franc, St. Janž, Krško; Fiorentu Josip, Koper, Istra; Großschädl Ferdinand, Mössendorf, Gradec; Umek Andrej, Vrhnika; Hodnik Anton, Srednjavos, Radovljica; Petek Josip, Ribnica, Kočevje; Černe Janez, Zgor. Šiška, Ljublj. okolica; Šest Anton, Trebelno, Krško; Jeras Franc, Moste pri Ljubljani; Kozina Viktor, Vič pri Ljubljani; Prevc Josip, Stara Oselica, Kranj; Kristof Josip, Dev. Mar. v Polju; Zupanec Franc, Dolso, Kamnik; Rant Gaspari, Zali-log, Kranj; Rezelj Alojzij, Melčič, Rudolfovo; Brank Franc, Vodic, Kamnik; Koss Anton, Sv. Jakob, Maribor; Zamkar Franc, Loka, Kamnik; Prašnikar Josip, Hotič, Litija; Fröhlich Roman, Semrlach, Stajersko; Jenič Matija, Sv. Mihael — Stopiče, Rudolfovo; Justin Matija, Cezma, Hrvaško; Poklukar Franc, Gorje, Radovljica; Sodja Josip, Srednjavos, Radovljica; Tekave Alojzij, Zelimlje; Gradišek Martin, Dolso, Kamnik; Jagodič Mihael, Cerklje, Kranj; Zupan Anton, Vascas, Ogrsko; Jedlička Kristan, Cmurek, Stajersko; Radovičević Alojzij, Sv. Mihael — Stopiče; Rupnik Janez, Črni vrh, Logatec.

Janežič Janez, Pepalavas, Kamnik; Magolič Franc, Sv. Margareta, Krško; Brinovec Janez, Mirna, Krško; Wittine Franc, Mosel, Kočevje; Kumaver Josip, Drljica, Kamnik; Zupan Franc, St. Janž, Krško; Radovinec, Radovica, Črnomelj; Capuder Franc, Prevoje, Kamnik; Oražem Josip, Kranjska, Kamnik; Steinkellner Ernest, Stiwoll, Gradec; Breznikar Josip, St. Rupert, Krško; Bervar Josip, Motnik, Kamnik; Silič Silvester, Bilje, Gorica; Kastelic Josip, Slivnica, Ljublj., okolica; Potokar Janez, Catež, Krško; Potočnik Peter, Selca, Kranj; Obreza Franc, Kandrše, Litija; Orešek Ignacij, Tržiše, Krško; Dular Franc, Vel. Loka, Rudolfovo; Šuštaršič Franc, Sv. Mihael-Stopiče; Beck Moric, Dunaj; Langerholz Jakob, Stara Loka, Kranj; Brada Janez, Počatač, Kamenica, Češko; Čop Janez, Jesenice, Radovljica; Bukovič Janez, Krško; Tomažin Janez, Naklo, Kranj; Hafner Pavel, Stražišče, Kranj; Wieden Emil, Homutov, Češko; Stražanec, Loški Potok, Ribnica; Laurich Ignacij, Moravče, Kamnik; Zweidek Janez, Režnei, Lipnica; Pene Janez, Mirna peč, Rudolfovo; Tešar Edvard, Vič pri Ljubljani; Nagler Rajmund, Krško; Ravnikar Janez, Drljica pri Kamniku; Seršen Matevž, Kamnik; Ložar Alojzij, St. Jernej, Krško; Matez Rok, Kastav; Simončič Josip, Bela cerkev; Stebej Peter, Črnuče; Škubic Janez, Trebelno (Šmartno); Osvalec Anton, Koška, Hrvaško; Janc Anton, St. Peter pri Nov. mestu; Saupriegel Franc, Mariaszell; Vrbežar Janez, Prečna; Müller Josip, Felbaum; Kramžar Franc, St. Janž (Dolenjsko); Gerbin Dominik, Rovinj; Senekovič Karol, Sv. Benedikt; kadet Kaučič, Vrhnik; kadet Židan, Ljubljana; poročnik Belina. — 16. julija sta padla: Sedej Jernej, Vrhnik, in Persch Janez, Au pri Geishornu. — Največ od teh jih je padlo 18. junija pri naskoku na vas Kozmierzow, ki leži na levem bregu Dnestra. Naskok se je po krvavem boju posrečil.

Slovenci v boju s Črkezji.

Franc Dolenc od št. Lovrenca na Dravskem polju piše g. kaplanu:

Zadnji teden smo sicer imeli hude boje, pa, hvala Bogu, vrgli smo Rusa na celi črti nazaj, tako da ga bomo kmalu popolnoma izgnali iz našega ozemlja. Naš tretji bataljon je bil pohvaljen, ker smo Črkeze pregnali iz zelo važne postojanke ter vplenili eno strojno puško, ki so jo imeli postavljeno na visoki hiši. Črkezi so napol divji narod iz Azije. Najbolj primanjkuje Rusom artiljerije, kar je pa ima, pa ni dosti vredna. Mnogo strelav ne eksplodira.

Iz seje kranjskega deželne odbora.

dne 30. julija 1915.

Deželni glavar prebere pismo polkovnika barona Stillfrieda, bivšega poveljnika

c. in kr. 17. pešpolka, ki ga je pisal deželnemu glavarju ob obletnici vojne napovedi. Pismo se vzame s patriotičnim zadovoljenjem na znanje in deželni glavar pooblasti, da polkovnika v imenu dežele pozdravi in mu čestita k sijajnim uspehom polka, ki se je izvežbal in zadobil zmogovalno silo pod njegovim izvrstnim vodstvom.

V proslavo rojstnega dne Njegovega Veličanstva dne 18. avgusta t. l. se je sklenilo: Za vojake na fronti se dovoli kot darilo svota 4000 K, društvu Rdečega križa se dovoli za okrepčevalnico 2000 kron, društvu Belega križa na Dunaju se dovoli 1000 K podpore. — K stroškom za posebno južino ranjenih in bolnih vojakov v Ljubljani in neposredni okolici ljubljanske dne 18. avgusta 1915 prispeva deželni odbor 45 odstotkov.

Za spomenik na ljubljanskem pokopališču pokopanih junakov se odloči 10 tisoč kron kot temeljni kamen. Deželni glavar se naprosi, da sestavi tozadevni odbor, ki naj nabira darila v celi deželi. Odbor naj se po možnosti ustanovi dne 18. avgusta 1915.

Deželni glavar se pooblasti, da izrazi c. in kr. junaški armadi in njenemu voditelju ob priliki sijajne zmade nad Italijani na goriškem bojišču občudovanje in zahvalo vovodine Kranjske.

Za pogorelce v Ribnici se dovoli 4000 kron podpore, onim iz vasi Drnovo, občina Cerklje na Dolenjskem, pa 2000 kron podpore.

Da se omogoči pobiranje nad 100odstotnih doklad po nekaterih občinah na Kranjskem v letu 1915., se je sklenilo:

Z ozirom na to, da v sedanjih izrednih razmerah ni pričakovati, da bi se deželni zbor sklical tako kmalu k zasedanju in je torej izključeno, da bi mogel deželni zbor tistim občinam, ki so za upravno leto 1915. sklenile pobiranje več nego 100odstotnih občinskih doklad, dati za to pravočasno po smislu § 79. občinskega reda svoje dovoljenje, dovoljuje deželni odbor provizorno vsem občinam, ki prosijo za dovolitev nad 100odstotnih občinskih doklad, pobiranje tistih proti naknadni pritrditvi deželnega zbora. Temu sklepu je izposlovati Najvišje potrjenje.

Brezuspešni laški napadi pri Zagraju, Redipulji in na Griže brdo. — Se-streljeno italijansko letalo. — Naše ladje porušile laško brezžično postajo na otoku Pelagruž.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 30. julija. Uradno se poroča: Na Goriškem proti robu planote še trajajo italijanski napadi v osamljenih brezuspešnih sunkih sovražnih oddelkov, ki so naperjeni proti sprednjim opirališčem naših postojank. Tako so vzhodno od Zagraja in pri Redipulji poizkušale italijanske čete pridobivati na prostoru naprej. Bile so povsod zavrnjene. Posebno za Griže brdo, ki je trdno v naših rokah, se je sovražnik zamen trdil.

Na ostalih delih bojne črte na jugozahodu se ni nič posebnega zgodilo.

Na Komenski planoti je bilo zadnje dni sestreljeno italijansko letalo po krogli nekega branilnega topa proti zrakoplovom. Pilota in opazovalca smo našli mrtva med gorečimi razvalinami letala.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

DOGODKI NA MORJU.

Dunaj, 30. julija. Uradno se poroča: Italijani so pred kratkim na po naših vojaško nezasedenem otoku Pelagruž priredili brezžično brzojavno postajo. Naša torpedna vozila so 28. julija postojno poslopje z ognjem topov razrušila in podrla zamreženi drog. Nato se je izkrcal mal oddelk iz naših torpednih vozil, da dožene z ostrim poizvedovanjem, kako močna je sovražna posadka. Poizvedovalni oddelk je vdrl ne glede na ljut odpor čez sovražni strelski jarek do močno betoniranih sovražnih obrambnih naprav in je zadal sovražniku, podpiran po artiljerijskem ognju iz naših vozil izdatne izgube. Padel je med drugim poveljnik italijanske posadke in še en častnik. Po uspešnem poizvedovanju se je vrnil naš oddelk kljub veliki premoči sovražnika brez izdatnih izgub zopet na vozila nazaj. Sovražni podmorski čolni so izpustili zamen več torpedov na naše enote.

Poveljstvo mornarice.

× × ×

Cadorna je po agenciji Stefani spravi med svet cel roman, da bi tako preslepil javnost. V tem romanu trdi Cadorna, da so imeli Avstrijci odločna povelja, da se ne smejo za nobeno ce-

no umakniti in se hvali, da so laške čete spravile naše v nered. Laška infanterija da je s sijajnimi bajonetnimi napadi uničila cele oddelke in ujela veliko število Avstrijcev. Cadorna trdi dalje, da je avstrijsko višje poveljstvo zahtevalo ljuto protiofenzivo, ki se je pa žalostno izjalovila. Hvali solidarnost med laškimi častniki in vojaki, ki je ravno nasprotna strahovladju, s katero se drži skupaj sovražna armada. Pod našo častjo je, da bi se podrobneje pečali s temi bombastičnimi frazami, s katerimi skuša Cadorna prikriti svoj popoln poraz. Za nas zadostuje dejstvo, da Italijani kljub izgubi 180.000 v obeh goriških bitkah stoje prav tam, kjer so pred dvema mesecema pričeli vojsko. S svojimi trajnimi, četudi manjšimi napadi sveta ne bodo varali; s temi podjetji bi radi vzbudili, kakor da niso prav nič izgubili na aktivnosti. V ta namen kar najhitreje pošiljajo na bojišče sveže čete, s pomočjo katerih skušajo to izvesti. Ubogi laški vojaki, ki morajo za take slepitve žrtvovati svoje življenje.

Način laškega vojskovanja zasluži najhujšo obsodbo. Ko so porušili svetogorsko svetišče, poškodovali mirenko, so sedaj pričeli obstreljevati tudi naše priljubljene sv. Višarje. To mora vsakega poštenega človeka napolniti z gnjevom. Zato se pa ni čuditi, da se proti takemu sovražniku bore naši vrlji vojaki s skrajno ljutostjo in ga ne pustijo niti korak naprej.

Hvala, tisočera hvala vam, junaki ob Soči. Kri, katero ste prelili, ni kakor plevel, katerega raznese veter in ne požene korenin. Sveta nam bo za vse čase zemlja, kjer ste bojevali junaški boj za našo stiskano Avstrijo in za slovensko domovino. Nikdar vas nečemo in tudi ne moremo pozabiti in gorje tistemu, ki bo skrunil vašo dedščino in zapustil veliko stvar, za katero ste se vi borili. Vi ste s svojo srčno krvjo preprečili, da se niso razlile divje tolpe po naši domovini. Plemenitim ciljem ste služili in ohranili našo posest in čast. Še enkrat vroča srčna zahvala navadnemu vojaku kakor tudi poveljniku.

Bitka ob Soči.

Po opisu vojnih poročevalcev se je druga bitka ob Soči tako-le razvila:

Italijani so v tako kratkem času podvzeli ofenzivo dvakrat zato, ker so hoteli brez ozira na žrtve predreti soško fronto. To je razumljivo, ker v dveh mesecih niso napredovali niti za korak. Da bi si zagotovili uspeh, so drugič bolj koncentrično napadali. To ofenzivo so vodili na razmeroma zelo ozkem prostoru 30 km. Med doberdobsko planoto in goriškim območjem so zbrali še več artiljerije in pripravili 17 divizij, najmanj 200.000 mož, — ogromno število za tako ozko fronto — večino ma svežih, izpočitih prvovrstnih čet.

V jutru 18. julija se je začelo silovito streljanje laške artiljerije. Poljski topovi, lahke havbice, 14,9 cm havbice in one kalibra 21 in 28 cm so z vsako uro rastočo silo obstreljevale naše čete. Bila je prava peklena kanonada. Po obstreljevanju so Italijani napadli in prišli v naša sprednja kritja, toda v boju mož z možem so morali nazaj. Ta dan so slavili svoje slavje naši možnarji, ki so razstrelili pet laških baterij.

Dne 19. julija je sovražnik z vso silo udaril na Podgoro in Gorico. Skozi vinograde je prišla 11. laška pehotna divizija proti Podgori. Rastle so gore mrličev, toda Lah niso odnehali. Šele v boju mož z možem so morali nazaj in zopet je začela njihova artiljerija in zopet so znova napadli. Boj je trajal 4 ure in sovražnik je moral drugič nazaj. Vroč je bil ta dan boj na Doberdobski planoti, kajti sovražnik je štirikrat napadel ogrske domobrance pri Zdravščini. Štirikrat so bili odbiti. Tudi na ostalih znanih točkah je sovražnik pošiljal vedno nove čete v ogenj. Pa dan za dnem so morali nazaj.

Dne 20. julija so Lah zbrali strahovito silo in napadli grič Sv. Mihaela. Strašno je bilo streljanje topov. Gora je bila zakrita v ogenj in oblake in razstreljena. Hrabri branilci so se končno umaknili toči strelav. Prišla je laška infanterija, toda že drugi dan je generalmajor Boog s svojimi rezervami zopet vrgel sovražnika z griča.

Pa ofenzive še vedno ni bilo konca. Cadorna je pošiljal nove čete. Laški topovi so začeli še hujše bljuvati proti planoti in območju. Sovražnik se je prikopal do naših kritij in neprestano napadal, a pri ponočnih napadih ni imel sreče. Pri Zdravščini so naši napravili protisunek in vrgli sovražnika v njegove postojanke. Krvavo je bil Lah tudi odbit pri Pevmi in Podgori, proti kateri je en dan poslal kar 10 polkov. Pa povsod isto: kjer je sovražnik prodrl v prve utrdbe, je bil v boju mož z možem vržen nazaj.

Ljublin padel. — Rusi se umikajo na celi črti med Vislo in Bugom. — Zavezniške čete prekoračile med Pilico in Kozienicem Vislo.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 30. julija. Uradno razglajajo: Po večdnevem odmoru so pričeli včeraj med Vislo in Bugom zavezniški zopet na celi bojni črti napadati. Zahodno od Wjeperža do okolice pri Chmielu je bil sovražnik prodrt v širini bojne črte nad 25 kilometrov. Avstrijski 17. zbor je vzel severno od Chmiela po petkratnem naskoku ruske postojanke. Nemške čete so priborile zvečer črto Piaski — Biskupice in železnico vzhodno od tam. Tudi pri Kovalu — Belzyce, severovzhodno od Krasnostava in Wojslawic, so vdrli zavezniški v sovražne črte. Danes zjutraj so se pričeli Rusi umikati na celi črti in so požgali vse naselbine in celo žito na polju. Naše zasledovanje je v teku.

Severozahodno od Ivangoroda je bil dne 28. julija na obeh straneh izliva Radomke med težkimi boji na več mestih izsiljen prehod čez Vislo. Nemški in avstrijski pionirji so našli v najtežjih razmerah priliko, da so podali zglede izbornega znanja in požrtvovalne zavesti dolžnosti.

Ob zgornjem Bugu so vzeli branilci območja pri Sokalu svojo jugovzhodno bojno črto pred napadom premočnih sil nekaj sto metrov nazaj in so tam odbili nadaljnje sovražne napade.

Sicer je položaj v vzhodni Galiciji neizpremenjen.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

NAŠA KONJENICA V LUBLINU.

Dunaj, 31. julija. (Kor. ur.) Uradno se poroča 30. julija, ob 8. uri zvečer: Naša konjenica je danes kmalu po 12. uri opoldne prijezdila v Lublin.

× × ×

Koncem tedna je boj nekoliko odnehal, toda sovražnik je samo zbiral vse sile, pa pri novih napadih pri Podgori, Polazzu, Vermeljani in Selcih je bil docela odbit. Po zadnjih dveh nočnih naskokih, ki so ga veljali tisoče življenj, je njegova napadalna sila umrla. Ogromni boj več nego četrtilijona proti manjšimi je bil odločen v korist branilcev.

»Reichspostin« poročevalec piše, da gotovi laški polki Stejejo le še prav malo ljudi in pravi: »Kar so pa naše čete, štajerski črnovojniki, honvedi in Slovenci in Dalmatinci storili v tej grozni borbi, to znova dokazuje železno izvrstnost avstrijsko-ogrškega vojaka. Svetovna vojska je prinesla velike pomembnejše bitke kakor je pa ta ob Soči, toda nobena ni bila ljutejša. Zato je dvojnega občudovanja vredno junaštvo naših braniteljev, za katero — mirno to rečemo — zgodovina nima primere.«

Italijanska obrambna dela.

Dunaj, 30. julija. Naše vojake so pričeli Italijani tako spoštovati, da Italijani hitro ojačujejo svoje obrambne postojanke.

Mrtvaški smrad ob Soči.

Kolin, 30. julija. »Köln. Ztg.« poroča iz vojnega poročevalskega stana: Hribovi trupel, ki se dvigajo pred postojankami c. in kr. čet, niso samo vsako uro večji, mrtvaški smrad ob celi fronti bojišča je postal tako neznošen, da so morali iz Gorice in drugih krajev iz vseh lekarn in drogerij v velikih množinah spraviti skupaj razne dišave, da olajšajo četam bivanje v takem ozračju.

Posebna italijanska armada.

Basel. Generalu Porru se poveri vodstvo posebne armade, ki pa ne odrine v Dardanele.

Obstreljevanje laškega obrežja.

Rim, 30. julija. »Agenzia Stefani« poroča z dne 27. t. m.: Danes zjutraj so obstreljevali ena avstrijska lahka križarica in štirje torpedovalci na nekaterih krajih železniško progo ob jadranski obali med Senigallio in Pesaro. Nekaj granat je bilo naperjenih tudi proti mestom Fano in Senigallia. Skoro istočasno so tudi vodna letala metala bombe v Ancono. Ranjen ni bil nihče in je materialna škoda majhna.

Draginjski nemiri v Italiji.

Lugano. (Kor. ur.) Iz Turina, Ravenna, Cesene, Faenze in iz Palmija se poroča 29. t. m. o istočasnih nemirih radi draginje in radi pomanjkanja kruha in moke.

Italijani potrebujejo več streliva.

Luzern. »Corriere della Sera« poroča: Vojno poveljstvo je poslalo 40.000 mož na dopust, da bodo delali v tvornicah crožja.

Lublin je glavno mesto istoimenske gubernije, sedež rimskokatoliškega škofa in poveljstva 14. ruskega armadnega zbora. Prebivalcev šteje 63.000. Mesto je središče trgovine. Tudi obrt je zelo razvita. Še v 18. stoletju je bil Lublin eno najznamenitejših mest poljskega kraljestva.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 30. julija. Veliki glavni stan:

Vzhodno bojišče.

Položaj je splošno neizpremenjen.

Južnovzhodno bojišče.

Čete armade generalnega polkovnika pl. Woyrscha so zgodaj zjutraj 28. julija izsilile prehod čez Vislo med izlivom Pilice in Kozienicem. Na vzhodnem bregu se še bojujejo. Dozdaj 800 ujetnikov in zaplenjenih 5 strojnih pušk.

Včeraj so pričele zvezne armade generalfeldmaršala pl. Mackensena zopet prodirati. Zahodno od Wieprza so prodrele nemške čete rusko postojanko. Zvečer so dospele do črte Piaski — Biskupice in do železnice vzhodno od tam. Več tisoč ujetnikov in 3 topovi so padli v naše roke. Ta uspeh kakor tudi sunki avstrijskih in nemških čet tik vzhodno od Visle, čet pruske garde pri Krupe (severozahodno od Krasnostava) in drugih nemških čet pri Vojslavicah so rusko bojno črto omajale med Vislo in Bugom. Danes zjutraj so izpraznili Rusi svoje postojanke na celi črti. Drže se le še severno od Grubieszowa.

Najvišje vojno vodstvo.

× × ×

Pod avstrijskim vrhovnim poveljstvom stoječi armadi Woyrsch in Mackensen sta zopet zelo napredovali. Prehod armade generala Woyrscha je uvedel operacije, ki

bodo napravile novo sliko bojev med Narvom in Ljublinom. Zveza Varšave z Ivangorodom je neposredno ob Visli pretrgana; trdnjava Ivangorod je s tem osamljena.

Če vzamemo, da je utrjena črta ob Visli od Varšave do Ivangoroda središče ruske fronte, ki sega od Lomže ob Narvu do Sokala ob Bugu, vidimo, da so to središče zavezniške čete predre. Predor se je izvršil na obeh straneh reke Radomke, ki se južno od Pilice izliva v Vislo. Iz dejstva, da so zavezniške čete izsilile prehod čez Vislo na črti med Pilico in Kosienice — okoli 30 km —, lahko sklepamo, da stoji na vzhodnem bregu Visle že znatne čete. Cerniranje severovzhodne fronte Ivangoroda je le še vprašanje nekaterih dni.

Če se četam generala Woyrscha posreči, da pridobije še naprej na prostoru, bo postal položaj za rusko vojno vodstvo zelo resen. Predvsem mora ta predor vplivati na položaj pri Varšavi in pri Ljublinu. Tudi jugovzhodno od Ljublina so zavezniške čete predre rusko bojno črto; tako da se Rusi umikajo deloma že čez železnico Ljublin—Holm, katero so zavezniške čete pri Biskupicah že dosegle. Med Kasimierzom in Ljublinom se bodo Rusi najbrže še upirali, tudi severno od Grubiesova ob Bugu drže še svoje postojanke.

Kmalu se bo moralo pokazati, če bodo Rusi na sedanjem operacijskem prostoru hoteli priti do odločitve, ali pa če bo veliki knez Nikolajevič ukazal trobiti k umikanju. Položaj je za to zrel.

PRI SUWALKIJU BILO UJETIH LE 210 RUSOV.

Berolin, 30. julija. (Kor. ur.) Wolffov urad obvešča: V včerajšnji brzojavki iz velikega glavnega stana v oddelku »Vzhodno bojišče« prvi odstavek se je vrnila tiskovna pomota. Severovzhodno od Suwalkija ni bilo ujetih 2910, marveč le 210 Rusov.

RUSKO URADNO POROČILO.

Petrograd, 28. julija. Obvestilo velikega generalnega štaba 27. julija:

Med Dvino in Njemenom nobene izpremembe. Nadaljujejo se boji konjenice in prednjih čet. Jugovzhodno od Kovna je bil sovražnik ponoči na 26. julija vržen na drugi breg reke Jesija nazaj. Na bojni črti ob Narvu se je razvil boj 25. in 26. julija s silovito trdovratnostjo. V odseku vasi Dobrolema do trdnjave Novo-Georgiewsk se je sovražno protiniranje zaviralo z našimi odločnimi protinapadi na levem bregu reke Narev. Veliko vasi in gozdov gr iz ene roke v drugo. Bitka je bila zato hujša pri gozdu vzhodno od Rozana. Sovražnik je vršel zvečer 26. julija nad Lerokom velike rezerve v boj. Na obeh bregovih Nareva smo uspešno napadali in prisilili nekatere sovražne čete, da so se morale umakniti v neredu. V okolici vasi Zepelin (?) smo ujeli 700 Nemcev in smo zaplenili nekaj strojnih pušk. S pomočjo oklopnih avtomobilov je bil odbit nek sovražni napad iz vasi Konstantinov. Na levi od Visle smo vrgli 26. julija zjutraj s posrečnim bajonetnim napadom sovražnika nazaj. Poizkušal je približati se bojni črti nadarjaj—Piaseczno. Med Vislo in Wieprzom mir. Vzhodno od Wieprza do Buga se nadaljujejo boji. V pokrajini pri Rakulop—Majdan—Ostrowski so napadali Nemci 26. julija z izdatnimi silami in so vzeli del naših utrd, a bili so s protinapadom potisnjeni nazaj. Nemške čete severno od Grubieszowa se odlikujejo vedno z izredno odločnostjo, a jih trajno potiskamo nazaj. Pri vasi Anopal so izvedle naše čete živahen protinapad. Ob Bugu ljuhi boji pri Sokal—Poturzyza, kjer je sovražnik z delom svojih čet prešel na desni breg. Med Njemenom in Prutom brezuspešni delni napadi sovražnika. Na Črnem morju so obstreljevale naše torpedovke pristanišče Samsun in Unie. Blizu anatolskega obrežja so uničili nad 150 jadrnic.

ANGLEŽI O POLOŽAJU MED BUGOM IN VISLO.

Berlin. »Lokalanzeiger« poroča iz Rotterdama: »Timesu« se brzojavlja iz Petrograda: V bojih med Vislo in Bugom se lahko loči bojišče v dva dela. Levo nemški krilo med Vislo in Wieprzom se brani, desno krilo pod Mackensenom, ki je podpira velik del avstrijske armade, pa poizkuša obiti rusko levo krilo pri Grubieszowu.

EN DAN HODA DO VARŠAVE.

Kodanj, 30. julija. »Politiken« poroča: Nemci so oddaljeni le še dan hoda od Varšave.

RUSIJA NAMERAVA IZPRAZNITI VARŠAVO.

London, 31. julija. (Kor. ur.) Petrograjski dopisnik lista »Morningpost« opozarja, da so zavezniški pritrili ruskemu sklepu, da se izprazni varšavske utrde na črti ob Visli, ker hočejo prepričati, da bi ne prodrli Nemci ruske boje črte. Zadnja možnost je potisnila druge pomisleke v ozadje.

London, 31. julija. (Kor. urad.) Petrograjski dopisniki londonskih listov potrjujejo, da se nahaja Rusija v predvečer odločitve, če še ni padla. Vsi dopisniki soglašajo, da se nahaja Varšava neposredno pred padcem.

ITALIJANI SVETUJEJO RUSOM, NAJ IZPRAZNIJO VARŠAVO.

Belin. Iz Milana se poroča: »Deutsche Tageszeitung« piše, da italijanski listi svetujejo Rusom, naj izprazni Varšavo, ko prekoračijo Nemci reko Narev.

ANGLEŠKA SODBA O ZA RUSE KRITIČNEM POLOŽAJU PRI VARŠAVI.

Haag. »Timesu« se je brzojavilo 24. t. m. iz Varšave: Položaj je skrajno kritičen. Bijejo se težki boji pri Bijdčevu, južno od Varšave. Ko je zaključil »Timesov« poročevalec svojo brzojavko, se je čulo gromenje topov v varšavskih cestah. Artiljerijski ogenj so smatrali za predznamenje močnega napada pehote. Prebivalstvo z gotovostjo računa, da Rusi nameravajo popustiti Varšavo. Poročila s severa so ugodnejša. Baje se je tam ustavil močni nemški napad. Kljub temu je položaj skrajno kritičen. To potrjuje isti poročevalec v brzojavki dne 25. julija, ki izvaža, da so Nemci na več krajih prekoračili reko Narev. Tudi na jugu sovražnik ne stoji še preveč oddaljen. Sinoči so v Varšavi opazovali žar gorečih vasi. Optimisti sodijo, da je vprašanje izpraznitve Varšave le še vprašanje nekaterih dni. Naglašati se pa mora, da Rusov ne izganjajo iz njih postojank, marveč da jih prostovoljno izpraznjujejo, ker nočejo sprejeti bitke, za katero niso dovolj pripravljeni. Na veliko bitko blizu mesta ne verujejo, marveč le na boje zadnjih čet. Varšavski policijski urad je bil premiščen v neko drugo mesto.

NAJNEVARNEJŠA OPERACIJA PROTI RUSIJI.

London, 31. julija. (Kor. ur.) Vojaški sotrudnik »Timesa« naziva nemški vojni načrt proti Rusiji vzorno mojstrsko delo vojne strategije. Obkolilni načrt je izdelan po japonskem obkoljevalnem načrtu zoper Ruse pri Mukdenu. Ako se krepko in hitro ne odbije tista armada, ki se od severa ob Njemenu bliža odločilni točki, bo korakala v Vilno in bo poizkušala, da se tam postavi počez pred rusko umikovalno cesto. To je najnevarnejši manever, ki se je podvzel proti Rusiji ves čas vojne.

FRANCOSKA BOJAZEN ZA RUSE.

Geni. Pariški list »La Patrie« smatra kot važen uspeh c. kr. čet, ker so prekoračile Bug pri Sokalu in skrbno vprašuje če preostaja generalu Grusilovu čas, da se more umakniti čez Tarnopol in Volhinjo.

RUSI PROTI DOLOČILOM MEDNARODNEGA PRAVA VLAČILI AVSTRIJCE V RUSIJO.

Dunaj, 30. julija. (Kor. urad.) Ko so Rusi po izgubi Lvova videli, da je konec njih gospodstva v Galiciji, je razglasil načelnik sokolskega okraja 24. junija, da se morajo vsi prebivalci v mestu in na deželi obvezati, da se izselijo v volhinsko gubernijo; vse poljedelsko orodje, vozovi, zaloge živil se morajo požgati, konji in živina se mora odgnati. To povelje odločno nasprotuje sklepom v Haagu, ki so se sprejeli celo na predlog najvišjih ruskih krogov.

RUSI PRIČAKUJEJO FRANCOSKO-ANGLEŠKEGA PRODRIRANJA.

Rotterdam. Iz Petrograda se poroča, da pričakujejo odločnega prodiranja Francozov in Angležev na zahodu, da bi bil olajšan njih položaj.

PRED OTVORITVIJO DUME.

Petrograd, 28. julija. Poslanci dume se zbirajo. Finančni minister Bark se je zelo zameril socialistom, ker jih ni povabil na razgovor strank. Del poslancev se udeležuje zborovanja ruskih mest, kjer govore o draginji. Stranka kadetov bo zahtevala ustanovitev municijskega ministrstva. Progresisti označujejo zadnje izpremembe v ministrstvih samo za osebne, ne pa programatične in zato ostane njihovo razmerje do vlade tako kakor prej. — Oktobristi so sklenili, da se sme novo notranje posojilo izdati samo s privolitvijo dume, kar se zadnjič ni zgodilo. Vlada je dumi sporočila, da misli najeti 1200 milijonov rubljev novega državnega posojila. Oktobristi tudi trdijo, da izgine Goremykin. Prav gotovo pride Krivošein.

Boji na zahodu.

Nemško uradno poročilo.

Berlin, 30. julija. Wolffov urad poroča iz velikega glavnega stana:

Pri Perthesu v Champagni so se na obeh straneh razstreljevali podkopi; ob tej priliki smo porušili neki jarek ob krilu severozahodno od kraja. V gozdu Pretre se je zlomil francoski napad na obeh stra-

neh Croix des Carnes v ognju pehote in artiljerije pred našimi ovirami. V Vogezih je napadel sovražnik včeraj popoldne ponovno črto Lingekopf—Barrenkopf. Bližnji boji za posest postojanke še niso zaključeni. Dva angleška letalca sta se morala blizu obrežja spustiti na vodo in sta bila ujeta.

Najvišje vojno vodstvo.

Francosko uradno poročilo.

Pariz, 27. julija. Popoldne:

Na obstreljevanje Veurne in Oostdunkerque smo odgovorili z obstreljevanjem nemškega taborišča v Westende in Mittelkerque. Na Dunkerque je sovražnik letalec vršel včeraj zvečer pet bomb brez škode. Okoli Soucheza in v Artoisu tu in tam ponoči boj topov in z ročnimi granatami. V Argonih smo z lahkoto zavrtili dva napadalna poizkusa pri Layonu in Binarville—La—Harzee. V Vogezih smo včeraj razširili svoje postojanke na grebenu Lingekopfa; zasedli smo sedlo med Linge in kamnolomi. Sovražnik je trikrat brezuspešno poizkušal napasti.

Ponoči: V Argonih in okoli Soucheza se je začela nova močnejša kanonada. Nemci so dvakrat obstreljevali Arras. V Argonih ljuta kanonada na celi fronti. V Alzaciji smo danes končali osvojitve zelo utrjene postojanke na višini 200, odkjer so Nemci obvladali naše postojanke. Ujeli smo več častnikov in 100 mož raznih polkov.

Pariz, 28. julija. Popoldne:

V Argonih se je ponovila silovita kanonada. Severno od Soucheza so Nemci po močnem obstreljevanju ponoči napadli na treh točkah, pa smo jih v vročih bojih vrgli iz jarkov. Obdržali so samo 20 m naprej potisnjene jarka. Včeraj zvečer so Nemci bombardirali Soisson. Nemci so hoteli napasti pri Fontaine aux Charmes, pa jih je pehota zavrnila v njih jarke.

Med Arrasom in Souchezom izgubili Francozi baje dva armadna zbora.

Bern. (Kor. ur.) Stegemann izvaja v »Bundu«: Pri Souchezu so se Francozi zaman trudili, da bi uspeli. Med Arrasom in Souchezom so Francozi izgubili skoraj dva armadna zbora.

Nemško letalo nad Calaisom.

Pariz, 31. julija. (Kor. ur.) »Temps« poroča iz Calaisa: Ponoči od srede na četrtek je preletelo neko nemško letalo Calais. Vrglo je več bomb, ki so povzročile le škodo na blagu. Neko drugo letalo je preletelo okraj Graveline in je vrglo več bomb, ki niso povzročile nobene škode.

Francoski senat prepovedal trgovino s sovražnim inozemstvom.

Pariz, 30. julija. (Kor. urad.) Senat je soglasno sprejel predlog, ki prepoveduje trgovino z Avstrijci, z Ogrji in z nemškimi državljani.

Srbija napoveduje ofenzivo.

Kodanj, 30. julija. Pariški sotrudnik lista »Berlinske Tidende« pl. Lessen je, kakor poroča, pooblaščen z merodajne srbske strani, da izjavi: Govorice, da se približa Srbija osrednjima državama, ne odgovarja resnici. Srbija bo hitreje, kakor kdo sluti, podvzela zopet krepko prodiranje.

SRBSKI KRONSKI SVET.

Sofija, 30. julija. Iz Niša se poroča: Pod predsedstvom prestolonaslednika Aleksandra se je v Nišu sestal kronski svet, katerega so se poleg ministrov udeležili tudi vojvoda Putnik in pet generalov. O razpravah še ni ničesar znanega. Po kronskem svetu je ministrski predsednik Pasić obiskal predsednika skupščine in mu sporočil, da bo skupščina začetkom avgusta vnovič sklicana.

Grki 8 km pred Valono.

Lugano. »Corriere della Sera« poroča: Do Valone imajo Grki le še 8 km hoda.

Boji na Kavkazu.

Petrograd, 28. julija. Generalni štab poroča: V primorju 25. streljanje topov. Naš motorni čoln je potopil sovražno ladjo, ki je vozila proti Mušu. Sovražnikov odpor se nadaljuje, Turki so dobili velika ojačenja. Naš kavalerijski polk je divje naskočil dve stotnjici, katere je posekal in ostanke turških čet pognal na desni breg Evfrata. Sicer nič.

Poziv sv. Očela vojskujočim se državam in njih vladarjem.

Rim, 31. julija. (K. u.) »Osservatore Romano« objavlja oklic sv. očeta vojskujočim se narodom in njih vladarjem, v katerem spominja, da so govorile njegove prve besede, ko je prevzel pontifikat, o miru in o ljubezni, a njegovega resnega sveta niso poslušali.

Danes ob žalostni obletnici izbruha vojne želi, da vojska hitro preneha, še bolj goreče, njegov očetovski klic je še glasnejši. Naj bi ta klic preglasil hrup orožja in naj bi došel k narodom in njih vladarjem, ki se zdaj vojskujejo in naj bi dosegel pri njih milejše mišljenje. Sv. oče roti glavarje vojskujočih se narodov, naj končno ustavijo strašno morijo. Bratska je kri, ki se preliva. Z mrlji in z razvalinami so posejane najlepše pokrajine Evrope. Vi nosite, pravi sv. oče, pred Bogom in pred ljudmi strašno odgovornost za mir in za vojsko. Čujte očetovski glas namestnika najvišjega sodnika, ker polagati boste morali račun! Naj se ne reče, da bi se ne mogel strašen spor poravnati brez sile orožja. Odstrani naj se sklep medsebojnega uničenja. Pomisli naj se, da narodi ne umrjejo. Če se narodi ponižujejo in zatirajo, tedaj izporoča rod rodu žalostno dedščino sovražstva in maščevanja. Zakaj naj bi se že zdaj pretehtavala upravičena stremjenja narodov? Zakaj bi se posredno ali neposredno ne pričela izmenjavati mnenja, da se upoštevajo kolikor mogoče stremljenja, da se doseže konec strašnega boja? Blagoslovljen bodi tisti, ki prvi nudi sovražniku desnico, ker ponudi pametne mirovne pogoje! Vabimo vse prijatelje miru na svetu, naj nam podajo roko, da se pospeši konec vojne. Naj bi se prej ko mogoče vrnil narodi s svojimi pobratenci na mirno tekmovalje nazaj, in ko se zopet obnovi vladanje pravice, naj bi se odločili, da njih sporov v bodoče ne bo več odločal meč, marveč, da se zaupajo pravičnosti in pravici, kar bo najlepša in najslavnejša osvojitve. Končno blagoslovja sv. oče vse tiste, ki tvorijo njemu izročeno mistično čedo in prosijo Gospoda, naj tiste, ki ne pripadajo rimski cerkvi, zveže z njimi z vezmi popolne ljubezni.

Mi in naši sovražniki.

Če hočemo dobiti pregled velikanskega boja, ki divja že nad leto dni, moramo poznati velikost in število prebivalcev vojskujočih se držav. Za to nam zadostujejo gole številke, katere navajamo v naslednjem:

Osrednji državi in Turčija.

	km ²	Prebivalci
1. Nemčija	540.857	67.812.000
Kolonije	2.952.900	12.358.000
2. Avstro-Ogrska	676.616	51.390.223
3. Evropska Turčija	28.100	1.891.000
Azijska Turčija	1.766.800	18.709.000
	5.995.273	152.160.223

Naši sovražniki.

	km ²	Prebivalci
1. Rusija	5.389.984	138.466.900
Azijska Rusija	17.166.520	34.893.000
2. Francija	536.464	39.602.258
Kolonije	10.484.000	45.573.500
3. Angleška	314.377	45.184.485
Kolonije	29.703.800	377.183.400
4. Italija	286.610	35.133.997
Kolonije	1.633.650	1.739.800
5. Japonska	382.415	52.985.422
Kolonije	291.226	19.251.032
6. Belgija	29.451	7.517.387
Kolonije	2.365.000	15.500.000
7. Srbija	87.558	4.446.293
8. Crnagora	14.180	435.000
	68.685.035	849.046.494

Iz tega vidimo velikansko premoč naših sovražnikov. Kljub temu pa po enem letu vojne ne morejo pokazati nobenih posebnih uspehov, še manj pa tako veliki zmag, ki so jih prav v zadnjem času izvajale zavezniške armade.

Dnevne novice.

+ List se ustavi s prihodnjim tednom vsem p. u. naročnikom, ki doslej še niso storili svoje dolžnosti. Kdor torej na naslovnem listku nima označeno, da je njegova naročnina poravnana za naprej, naj takoj po prejemu odpošlje znesek po nakaznici.

+ Srebrno poroko praznujeta danes 31. julija 1915 nadvojvoda Franc Salvator in nadvojvodinja Marija Valerija, hči našega cesarja.

+ Naš junaški 17. pešpolk. Pri našem 17. pešpolku je bilo do 20. julija 1915 odlikovanih 391. Poleg teh je polkovno poveljstvo predlagalo za razna odlikovanja še okoli 600 mož. V kratkem bodo tudi ti nosili na svojih prsih znamenja svoje hrabrosti. Polk se s svojim moštvom lahko pokaže pred svetom!

+ Kvišur srca! Najvišji vojni gospod sme biti s svojo hrabro mornarico in njenim poveljnikom admiralom Antonom Hausom zelo zadovoljen. Duh pomorskega junaka Tegetthoffa živi dalje in dalje v njeni sredi in kot spomin na 50. obletnico bitke pri Visu krasi nov list slave venec njenih junaštev. Kakor je bil tedaj pogreznjen »Re d'Italia«, tako je bil sedaj pokopan na dno Jadranskega morja »Giuseppe Garibaldi«. »La Nave« leži na dnu »Mare nostro« — tako se uresničujejo pesnitve Rapagnetta d'Annunzia! Ali bo to poročilo spomnilo sedanjega re d'Italia, bese-

dolomnika in verolomnika, zaščitnika morilcev in njih pomočnikov, na njegovega deda, re galantuoma? In ali se bo vodja prostovoljcev, Peppino Garibaldi, ako se bo to žalostno poročilo sploh razvedelo po Italiji, spomnil svojega velikega prednika. Morda bo nesramni, ničvredni način, s katerim se vodi v Italiji lažljivo poročanje, zamolčal ali pa potvoril potopitev »Giuseppe Garibaldija«. Morda se bo poročalo le o osvoboditvi Trsta z italijanskimi bombami in o prihodu najnovejšega svetovalca krone v njegovo osvojeno domeno. Mi smo ravnodušni nasproti vsem lažem, ki se razširjajo, kajti resnica pride vsikdar na dan! Z veseljem srcom se pa spominjamo onih pomorskih junakov, ki žrtvujejo svoje življenje za domovino. Pošiljamo jim pozdrav, v katerem se zrcalijo čustva, ki jih goji zanje celokupno prebivalstvo monarhije. To so čustva najodkritosrčnejšega občudovanja, najiskrenejše ljubezni, najtoplejše hvaležnosti. Sursum corda! Fortes Fortuna adiuvat!

— **Eden najhrabrejših 17. pešpolka padel.** Dne 21. julija je padel ob Dnjestrju korporal 17. pešpolka Jožef Birtič, doma iz Dobrove pri Ljubljani. Padli je bil eden najhrabrejših in najsmelejših vojakov v celotnem polku. Imel je že malo in veliko srebrno svetinjo za hrabrost. V bojih v juniju se je pri oddelku strojnih pušk tako odlikoval, da je bil predlagan za zlato svetinjo za hrabrost.

— **Doslej c. kr. erarični rudnik v Idriji** dobi zanaprej naslov: K. k. Landsturm-Arbeiter - Abteilung Quecksilberbergwerk Idria.

— **Privljanje cen.** V zadnjem času se je po časopisju, pa tudi drugod opetovano priporočalo kmečkemu prebivalstvu, naj zato, da se izogne preganjanju radi privljanja cen, za svoje izdelke sploh ne zahteva nobene cene, temveč naj kupca samo vpraša, kako ceno je voljan plačati, in naj kupčije, ne sklence, ako mu ponujana cena ni všeč. Tudi tako postovanje prodajalca, ki blaga ne proda prej, dokler se mu ne ponudi čezmerna cena, ki jo ima v mislih, osnuje učin prestopka privljanja cen ter je bilo že mnogo ljudi, ki so tako postopali pri prodajanju, občutno kaznovanih ne samo z denarjem, temveč tudi z zaporom. Pa tudi tisti, ki izpodbujejo na povedan način k privljanju cen, so v nevarnosti, da jih bo kazensko sodišče zasledovalo in da bodo posebno takrat strogo kaznovani, če se obračajo s svojimi nasveti do širših krogov v tiskovinah, okrožnicah ali na zborovanjih. Svariti je treba prav resno, naj se taki nasveti ne dajejo ali ubogajo.

— **Požar pri Tržiču.** V noči 30. t. m. je pogorela v Dolini posestniku Francu Meglič, vulgo Kušpergarju hiša in gospodarsko poslopje, v katerem je bilo mnogo sena. Vnelo se je tramvje, katero je moralo že dalj časa tleti. Škoda je velika. Zavarovanje le majhno.

— **Dva vlaka** sta trčila danes na Zidanem mostu.

— **Velik požar** je bil 20. julija v Hudošah, okraj Ptuj. Goreti je začelo pri posestniku Matevžu Turnšku; zgorela je hiša z gospodarskim poslopjem vred. Tudi vse pohištvo, hrano in krmo je ogenj uničil. Plameni so švigali tudi na poslopja sosedu Mihaela Turnška, kjer je zgorelo orodje, oprava, krma in obleka. Mariji Petelinšek je zgorela streha na hiši in gospodarskem poslopiju, orodje in krma. Tudi Simonu Skrbinšku je požar uničil skedenj z dvema vozovoma sena, gumno s štirimi vozovi sena, drugi skedenj s štirimi vozovi slame, streho na govejem in konjskem hlevu, kolarnico ter mnogo desk in različno gospodarsko orodje. Pogorelci so bili zavarovani.

— **Maksimalne cene za klavno živino.** Deželna vlada je razglasila maksimalne cene, ki se jih je držati pri trgovanju s klavno živino in s klavnimi prašiči. Te cene so sledeče: 1. pri volih za 1 kg žive teže 2 K; 2. pri kravah in bikih za 1 kg žive teže 1 K 80 vin.; 3. pri teletih za 1 kg žive teže 2 K; 4. pri prašičih pršutnih za 1 kg žive teže 1 K 80 vin.; 5. pri pitanih prašičih za 1 kg žive teže 2 K.

— **Umrli** je v Braslovčah na štajerskem Martin Rovsnič v 83. letu svoje starosti. Svoj čas je bil občinski odbornik.

Novice s Primorske.

— **Knezonaški zapustil Gorico.** V torek dne 27. t. m. je zapustil mesto eks-celencia knezonaški dr. B. Sedej. Z vojaškim avtomobilom se je odpeljal v Vipavo, kjer bo začasno bival. Do danes je ostal v mestu, ko so druge oblasti že odšle in pomirjeval po ulicah prestrašene ljudi. Zadnje dni pa je padlo preko 100 granat na njegov vrt. Zato je bil iz osebne varnosti primoran, da zapusti za nekaj časa Gorico. Bog ga čuvaj in nam ga pošljí kmalu nazaj!

— **Pogrešane družine z Goriškega.** Došla nam tozadevna vprašanja priobčimo v ponedeljek.

— **Razpust občinskega zastopstva v Pomjanu v Istri.** Uradni »Osservatore« razglša, da je c. kr. namestništvo razpustilo občinsko zastopstvo občine Pomjan v Istri in sporazumno z deželnim odborom istrskim poverilo občinske posle v Pomjanu c. kr. potovalnemu učitelju v Kopru, Vladimirju Kuretu.

— **Iz Kobarida** poročajo, da je Kobarid popolnoma nepoškodovan. Italijanski častniki so zasedli glavne gostilne, kjer proti plačilu kuhajo njihovi vojaki. Dekan Jurij Peternel je zdrav na svojem mestu.

Strašen vihar.

200 mrtvih.

London, 30. julija. (Kor. urad.) »Morningpost« poroča iz Šangaja: Tu divja strašen vihar (tajfun). Obrežje je pokrito z ostanki jadrnic, motornih čolnov in ladij. Povsod so izruvana drevesa; mnogo hiš se je podrla. 200 ljudi je mrtvih, mnogo ranjenih.

Ljubljanske novice.

lj Padel je 26. julija na južnem bojišču poveljnik baterije 7. tukajšnjega topniškega polka stotnik Oskar vitez Toms.

lj **Nevarno ranjen** je bil na vzhodnogališkem bojišču po šrapnelu kadetni aspirant Leon Sterbenc.

lj **Slavno delo pisatelja dr. Pavla Lindaua** v »Kino Central« v deželnem gledališču. Danes se prične v »Kino Central« predstavljati znamenito delo »Deželna cesta«, izvirni tekst slavnega nemškega pisatelja dr. Pavla Lindaua. V pretresljivih prizorih se nam predstavljajo doživljaji človeka, ki je svoje življenje prebil v ječi, umrl pa v prostosti. Povsod, kjer se predstavljali ta film, je predstava vzbudila senzacijo. Zelo zanimiv je tudi novi vojni film »General eks-celencia Borojevič« in razne komične slike.

lj **Izgubil se je zlat prstan** z briljantom, z vrezanim znakom: »M. G. 17/4. 1913.« Pošten najditelj naj ga odda proti nagradi na policijskem ravnateljstvu.

Iz »osvobojenih« krajev.

Italijani so zasedli obmejno tirolsko vasico Alo, ki so jo bili prostovoljno zapustili Avstrijci. Kdorkoli se je kdaj vozil preko Brennerja v Italijo, pozna to dolgočasno carinsko mesto. No, danes je italijansko. Tedaj: »Evviva, evviva la citta gloriosa di Ala — evviva!«

Giuseppina, po poklicu perica v Ali, kliče ravnatoka. In zakaj tudi ne? Končno to ne stane denarja. In potem: — tudi ona mora biti hvaležna za ... kako so že pisali zadnja leta listi, ki so prihajali izza meje? — aha, za »blagre višje italijanske kulture«.

Ne more namreč biti nikakega dvoma, da bodo ti blagri dospeli tudi v Alo. Saj je še včeraj govoril o tem na trgu italijanski polkovnik.

Naenkrat jo prevzame misel — Giuseppina je bila namreč kritična glava — »blagri? Kakšni blagri bi to mogli biti?

Tu pride mimo občinski pisar Gioppino. Hm, ta bo to gotovo vedel. »Gioppino, hej, Gioppino, kaj je prav za prav s temi blagri?«

»S kakšnimi blagri?«

»I, z blagri ... kako so že pisali? ... aha, sedaj vem: — z blagri višje italijanske kulture?«

»Hm, hm — natančno bi niti jaz ne vedel povedati, Giuseppina, toda na vsak način mora biti nekaj posebnega. Ali morda veš, Giuseppina, da smo sedaj osvobojeni?«

»Da, da, to je tudi kolonel govoril včeraj na trgu. Toda kaj pa je to prav za prav: osvobodeni, povej mi Gioppino!«

»I, osvobodeni se pravi osvobodeni, in blagri ... veš, Giuseppina, sedaj-le nimam veliko časa, ker moram h kolonelu.«

»In jaz moram h Kurinu.«

Francesco Kurina je bil kramar. Ta je vedno vse vedel. Tudi v politiki je bil znan, kakor nihče ter je zadnja leta neprestano pripovedoval o priključenju Trentina materni deželi.

»Dobro jutro, signor Curina,« ga pozdravi Giuseppina ob prihodu v branjarijo.

»Evviva l'Italia!«

»Prosim vas — —«

»Evviva l'Italia, Giuseppina!«

»Dobro, dobro, tedaj: Evviva l'Italia — toda potrebovala bi zopet malo one kave, katero ...«

»Da, da, Giuseppina, sedaj živimo v velikem času ... pomisli samo, Giuseppina, končno smo vendar osvobojeni!«

»Od česa, signor Curina, od česa?«

»Pa zaboga, kaj ne veš? Od česa drugega pa bi mogli biti osvobojeni nego od zaničnega avstrijskega nazadnjaštva?«

»A tako!«

Sedaj se bodo vsuli blagri od vseh strani.

»Kakšni blagri, signor Curina?«

»I, blagri višje italijanske kulture, Giuseppina, kaj ne veš?«

»A tako, tako! ... Sedaj pa mi dajte, signor Curina, 100 gramov tiste kave ... veste, ki jo vedno jemljem.«

»Stane devanajst soldov.«

»A prejanj se jo vedno dobivala za osem soldov, signor Curina!«

»Žal mi je, Giuseppina. Carina je v Italiji znatno višja nego v Avstriji, in ker smo sedaj prišli pod Italijo — —«

Potem bi potrebovala še pol kilograma sladkorja.

»Osemnajst soldov.«

»Gotovo se šalite, signor Curina. Za pol kilograma sladkorja sem vedno plačala največ sedem soldov.«

»Pa kaj ne veš, Giuseppina, da je italijanski davek na sladkor ...«

»Potem prosim še pol kilograma soli.«

»Morske ali kamene?«

Menda ne bom jemala odvratne morske soli — —

Kamena sol stane deset soldov kilogram.

To ni mogoče, saj sem jo doslej dobivala za dva — —

»Da, tako je bilo, dokler smo bili pod Avstrijo, Giuseppina, toda italijanski davek na sol — —«

»Evviva l'Italia!«

»Giuseppina, meni se zdi, da se ti posmehuješ — —«

»Bog varuj, signor Curina, ravno nasprotno ... sedaj sem popolnoma osvobojena — —«

»No, torej vidiš, Giuseppina, sedaj veš tudi ti, da si osvobojena.«

»Da, osvobojena mojih soldov, signor Curina. No, povejte mi resno, signor Curina, ali bo v Italiji vse dražje?«

»Ne, ne bo — glej, ravno mi pride na misel, Giuseppina, da je gospod kolonel vprašal za dobro perico, pa sem tebe priporočil.«

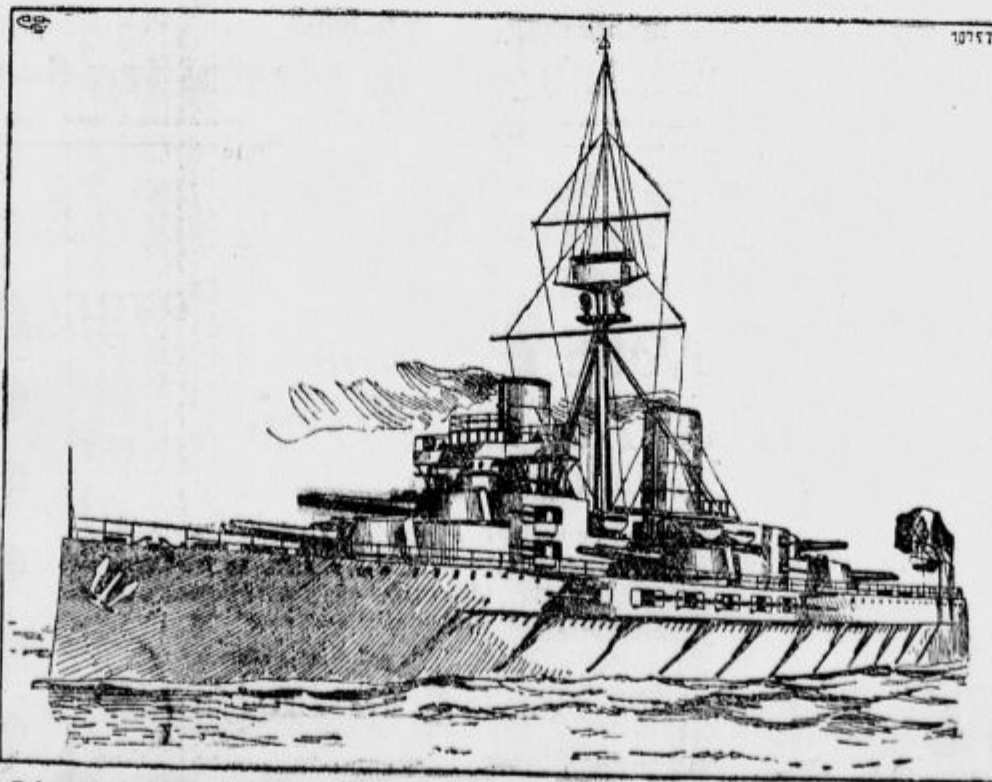
To je lepo od vas, signor Curina, lepa vam hvala!«

Vendar ti takoj povem, da se v Italiji ne plača tako za pranje kakor v Avstriji; dajal ti bo samo polovico tega, kar ti je plačeval avstrijski polkovnik za pranje — —«

Amerika.

VOJSKE Z AMERIKO NE BO.

Curih, 30. julija (K. u.) »Die Neue Züricher Zeitung« poroča iz Haaga:

Od naše mornarice potopljena laška križarka »Giuseppe Garibaldi«.

Diplomati vseh krogov so prej ko slej trdno prepričani, da se ne bodo prekinile diplomatske vezi med Nemčijo in Ameriko in da je še manj pričakovati vojske.

NEMČIJA UVOZILA MESECA MAJNIKA V AMERIKO ZA 3,172.000 DOLARJEV BLAGA.

New York, 31. julija. (Kor. ur.) »Tribune« poroča iz Washingtona: Kljub blokadi in dejstvu, da je Nemčija dejansko zaprta od ostalega trgovskega sveta, se je posrečilo, da so meseca majnika uvozili v Ameriko za 3,172.000 dolarjev blaga.

NEMŠKI MIROVNI SHOD V CHICAGO.

Frankobrod, 31. julija. (K. u.) »Fr. Ztg.« poroča iz Newyorka, da sklicujejo Nemci začetkom septembra velik miroven shod, ki bo največja manifestacija, kakršne že več rodov ni videlo.

Ij V vojaško službovanje vpoklicana družabnika tvrdke I. Ciuha, »Pod trančo«, vljučno javljata p. n. občinstvu, da ostane trgovina začasno zaprta ter se priporočata, da jima ohranijo p. n. odjemalci svojo naklonjenost do zopetne otvoritve.

ANTIKVARIJAT

KATOLIŠKE BUKVARNE V LJUBLJANI

ima na razpolago:

Hettinger, **Die Dogmen des Christentums**, VI. Auflage, Freiburg 1885—1887, (Apologie des Christentums), 3 zvezki vezani (XVI+580, 602 in 604 strani) samo 4 K 80 v.

Hattler, **Das Haus des Herzens Jesu**, II. Auflage, Freiburg 1890, vezana (VI+260 strani) samo 1 K 40 v.

Gruber, **Praktisches Handbuch der Katechetik**, V. Auflage, Salzburg 1839, 3 zvezki vezani v dve knjigi (XXX+160, XXX+250 in 280 strani) samo 2 K 60 v.

Ehrler, **Das Kirchenjahr**. Eine Reihe von Predigten über die vorzüglichsten Glaubenswahrheiten und Sittenlehren. II. Auflage, Freiburg 1880, vezan (944 strani) samo 3 K 60 v.

Zobna krema

KALODONT
70 vinarjev.

100 litrov zdrave domače pijače,

osvežujoče, dobro in žejo gaseče si lahko vsak sam priredi z malimi stroški. V zalogi so snovi za ananas, jabolčnik, granadino, malinovec, poprova meta, muškatelec, pomerančnik, dišeča perla, vijolice. Ta pijača se lahko poleti zavrti hladna, pozimi pa vroča mesto rumne in žganja. Skaziti se ne more. Snovi in natančnim navodilom stanejo K 4.50 franko po povzetju. Na 5 takih porcij do dam eno povrhu. Za gospodarstva, tovarne, delavnice itd. neprecenljiva vrednosti, ker delavce ta pijača osvodi in ne upijani, valed česar ne zgube nič na svoji delazmožnosti.

Jan Grolich, drogerija »Pri angelu«, Brno 643, Morava.

1351

Podpirajte vojaške vdove in sirote!

Paramente, cerkevna bandera, društvene zastave, baldahine in vse cerkveno orodje priporočam po najnižjih izjemnih cenah

JOSIP NEŠKUDLA,
specialen zavod za cerkveno umetnost,

!! KRALJEVI GRADEC, Češko. !!

Stari paramenti so ceno obnove. — Priporočam specialno ugodno: 1189

kompletne žalne opreme! 1189

Za vsa človekoljubna podpora ubogih zapuščenih izrekam odkriti: »Bog plačaji!«

Posiljajte na izbiro brez stroškov.

1 steklenica 20 vinarjev. Naročila po povzetju.

Trgovski učenec

zdrav in krepak, s primerno šolsko izobrazbo, poštenih staršev, se sprejme v trgovini Martin Plut v Črnomlju. Že nekoliko vaje trgov. ima prednost.

V večjo trgovino z mešanim blagom na deželi

se sprejme

komptoaristinja

z večletno prakso. — Kje, pove upravništvo lista pod št. 1455. 1455

Velika prodajalna

s komptoarjem, prostornimi skladišči in veliko kletjo, v kateri se že 80 let nahaja špecerijska trgovina, se na Kongresnem trgu št. 10 (Dvornem trgu št. 1) s 1. novembrom t. l. odda v najem.

Pojasnili v odvetniški pisarni v Gosposki ulici št. 3, I. nadstropje. 1403

POZOR!

Kdor hoče varčevati, naj se obrne na mojo trdko, v kateri imam še vse blago po stari ceni ter veliko 209

zalogo čevljev

katere nudim slavnemu občinstvu radi pomankljanja prostora po nakupni ceni. Se priporočam najljubši, neje K. WIDMAYER, pri Solncu, za »vodo«

Meblovano stanovanje

2 do 4 sobe in kuhinja se išče za avgust ali september. Ponudbe: Resljeva cesta 10, I. nadstr., soba 28. 1482

Organist in cerkvenik

ceclijansko izučen, oženjen, vojaščine prost, z jako lepimi izpričevanji, želi službo premeniti. Gre tudi izven Kranjske. Naslov pove uprava pod št. 1489.

2 izurjena

krojaška pomočnika

sprejme v delo I. Slana, Ljubljana, sv. Petra c. 52.

Na svoje posestvo oddaljeno pol ure od Kranja sprejem oženjenega

moža

vajenega vsega kmečkega dela. Stanovanje je prosto in več drugih ugodnosti. Natančneje pove Karol Windischer v Kranju.

Nekaj sto hektolitrov domačega, pristnega belega in rdečega

VINA

kakor tudi vina za bu oljke ima oddati po dnevni ceni trgovina z vinom

Mihael Hafner, Sp. Šiška.

Elegantno stanovanje

obstoječe iz 4 sob, kopalnice, poselske sobe in z vsemi pritlikinami, z električno razsvetljavo, na solčni legi se da takoj ali za pozneje v najem. Naslov pove upravništvo tega lista pod št. 1476.

Prodajalka

izurjena v špecerijski stroki se sprejme za takojšnji nastop. Predstaviti se je od 12. do 1. ure v pisarni Ivan Jelačin, Ljubljana, Emonska cesta št. 2.

Kupi se takoj proti gotovemu plačilu

mlad gozd

smrekov ali jelov, najmanj 10 orolov vkup, blizu ceste ali železnice. Ponudbe pod »Mlad gozd« 1495 na upravništvo »Slovenca«.

Stanovanje

z dvema sobama, kuhinjo in shrambo se išče za november. Ponudbe na upravo tega lista do dne 6. avgusta pod šifro »M. 915/1500«.

Ali ste že ponovili naročnino?

KRAPINA-TOPLICE

(Hrvatsko) lečijo trganje, revmatizem, ischias.

Pojasnili in prospekte brezplačno pri ravnateljstvu. 723 (20)

Viktor Oblak naznanja v svojem in v imenu ostalih sorodnikov vsem prijateljem in znancem pretužno vest, da je njega iskrenoljubljena, dobra soproga, ozir. sestra, sestrična, svakinja in teta, gospa

Marija Oblak, roj. Kopač

posestnica in mesarica

danes 30. julija ob 3. uri popoldne po dolgi, mukepolni bolezni, potolažena s tolažili sv. vere, boguvdana preminula.

Zemski ostanki predrage nam nepozabljene se bodo v nedeljo 1. avgusta ob pol 6. uri popoldne v hiši žalosti, Rožna dolina št. 204, slovesno blagoslovili, nato prepeljali na farno pokopališče na Viču in tam položili v rodbinsko rakev k večnemu počitku.

Sv. maše zadušnice se bodo darovale skozi mesec dni vsak dan v farni cerkvi sv. Antona Padovanskega na Viču.

Bodi ji ohranjen blag spomin.

V LJUBLJANI, dne 30. julija 1915.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

Potrli žalosti naznanjamo vsem prijateljem in znancem pretužno vest, da je naša iskreno ljubljena, nepozabna dobra mati, oziroma tašča, gospa

ANA CANDOLINI

c. kr. okrajnega sodnika vdova

dne 29. julija ob 5. uri popoldne po dolgi mučni bolezni previdena s sv. zakramenti za umirajoče v 80. letu starosti mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb predrage pokojnice se vrši v nedeljo dne 1. avgusta ob 4. uri popoldne na pokopališče v Kostanjevici.

Sv. maše zadušnice se bodo brale v župni cerkvi.

V kostanjeviškem klostru, dne 30. julija 1915.

Hinko Candolini

oddelni predstojnik zavarovalnice proti nezgodam v Trstu.

Vladimir Candolini

c. in kr. major Ing. chem. sedaj v Trebinju.

sinova

Helena Candolini roj. Tlapa

sinaha

1504

Kneza Auersperga adioaktivno kopališče

Toplice na Kranjskem

Postaja dolenske železnice Straža-Toplice. Akrtov vrelc 38° C, ki daje nad 30.000 hl radioaktivne vode na dan. Velika kopališča, posebne in močvirne kopeli. Elektroterapija, masaža, s komfortom opremljene sobe, izvrstne restavracije. — Indikacije: revmatizem, protin, nevralgija (ischias), nevrastenija, histeria, ženske bolezni i. d. Prospekte daje kopališko ravnateljstvo. 934 8

Sezona od 1. maja do 1. oktobra.

Prvi in največji zavod za uniformiranje

za bele, sivorjave in rjavozelene uniforme iz platna in sukna.

Nad 500 kosov plaščev in pelerin vseh barv od K 15.— do najfinejše kakovosti. Ekstra čepice za častnike in moštvo od K 2-90 višje.

5000 izgotovljenih plaščev za moštvo iz svetlorjavega kominsnega sukna.

Tudi največja izbira konfekcije za gospode in dame po znanih, čudovito nizkih cenah.

Ljubljansko skladišče oblek

O. Bernatović, Ljubljana, Mestni trg 5-6.

Pozor!

Nova trgovina koles in motorjev

Selenburgova ulica 26

Zaloga svetovno znanih „Humber“-koles, Puch-motorjev novega sistema in posameznih delov po najnižjih cenah. Priporočam se za cenjena naročila

z odličnim spoštovanjem

Fran Florjančič

1407

Pozor!

Neznosne nadloge uši — rešijo vojaka zanesljivo in trajno

Sadnikar-jeve vrečice

katere imajo 10 prednosti:

1. Niso nosilcu škodljive.
2. Učinkujejo zanesljivo.
3. So brez duha.
4. So snažne.
5. So priročne.
6. So na leta trpežne.
7. Ne skvari jih mokrota.
8. So poceni.
9. Zadržujejo novonalezbe.
10. Pošiljajo se v pismih.

Sedanja veda dolži edino uši kot prenašalce pegastega legarja. Kdor se ubrani uši, je varen pred to kugo. — Vrečice prodaja:

Cvančara, drogerija, Ljubljana; J. R. Hočevan, lekarna, Vrhnika; J. Koschier („Pri orlu“), Kamnik.

Zahtevajte

zastoj in poštne prosto moj glavni cenik s 4000 slikami ur, zlatolne in srebrne, glasbil, predmetov iz usnja in jekla, potrebnih za gospodinjstvo in toaleto, orožja, municije itd.

Prva tovarna ur

Jan Konrad, c. in kr. dvor. ni založnik Brüx št. 1224 (Češko)

Nikelaste Roskopf-ure K 3-90, 4-20, 5- Srebrne K 8-40, 9-50. — Nikelnaste budilke K 2-90. Budilke z dvojnim zvonom K 4- — Pošilja se po povzetju. — Nikak riziko! Zamenja je dovoljena ali denar nazaj!

Sprejme se

trgovska prodajalka

mešane stroke in

učenec

1472

14 let star s primerno šolsko izobrazbo.

A. Sušnik, Ljubljana, Zaloška cesta 21.

Kupi se

1475

kmetija

v bližini Ljubljane z urejenim gospodarskim poslopljem. Ponudbe pod šifro »Kmetija« na upravništvo »Slovenca«.

Starejši trgovski pomočnik

galanternist event, manufakturst, kateri bi imel veselje za izloženega aranžerja se išče proti dobri mesečni plači. Ponudbe na O. Bernatović, Ljubljana, Mestni trg. 1490

Sprejmeta se takoj

2 kontoristinji 2

s prakso, zmogni slovenskega in nemškega jezika. Prednost imajo take, ki so veščje tudi hrvaščine. — Ponudbe na upravništvo tega lista pod K. A. 1916/1466

Kupim v vsaki množini mikano in nemikano

domače predivo

po najvišji ceni. — Ponudbe na: Ivan N. Adamič, vrvarna, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 31. 1453

Sprejemem dva krepka

1488

učenca

s primerno šolsko izobrazbo v svojo trgovino z mešanim blagom. Dečki z dežele imajo prednost. — Ponudbe na I. Colnar, Kranj.

ANTON BOČ

barvarija in kemična pralnica Ljubljana, Selenburgova ul. 6

Dela se izvršujejo tudi na Glincah št. 46. Nizke cene! Točna in solidna postrežba!

Obstoj trdke že čez 50 let.

Izboljšajte

promet v svoji gostilni z
najboljšim in najsenejšim češkim budjeviškim
delniškim pivom plzenskega tipa.

Zahtevajte ga v vseh ljubljanskih gostilnah, v grand hotelu „Belkan“
v Trstu, v hotelu „Laeroma“ v Gradežu, v palačah prv. hrvatske šte-
dione v Zagrebu in „Napredak“ v Sarajevu, Beranek v Banjiluki itd.

Informacije daje češka delniška pivovarna v Čeških Budejevicah,
Rosa Rohrmann v Ljubljani in Bogumil Ponka v Trstu. 3453

Vojaški čevlji

za častnike in moštvo dobe se v vsaki množini
v zalogi tovarne

PETER KOZINA & KO. LJUBLJANA
Breg št. 20.

Oblastveno konces. zasebna posredovalnica
za nakup in prodajo zemljišč in posestev

VALENTIN ACCETTO

zapriseženi sodni izvedenec

Ljubljana, Trnovski pristan števil. 14.

Prodajalci ali kupci naj se obrnejo na zgoraj imenovano posredovalnico.
Vse vrste posestva, vile in zemljišča na izbiro. 249 Tajnost zjamčena.

Ne puščajte otrok samih, da se požari omejijo!

Edini slovenski zavod brez tujega kapitala je

Vzajemna zavarovalnica

proti požarnim škodam in poškodbi cerkvenih zvonov
Ljubljana : Dunajska cesta št. 17.

Zavarovanja sprejema proti požarnim škodam: 1. raznovrstne
izdelane stavbe, kakor tudi stavbe med časom zgradbe; 2. vse pre-
mično blago, mobilije, poljsko orodje, stroje, živino, zvonove in enako;
3. vse poljske pridelke, žita in krmo; 4. zvonove proti prelomu;
5. sprejema tudi zavarovanja na življenje, oziroma doživetje in druge
kombinacije in proti nezgodam, vsakovrstna podjetja, obrti kakor
tudi posamezne osebe za deželno nižjeavstrijsko zavarovalnico, od
katere ima tudi deželni odbor kranjski podružnico.

Varnostni sklad in udnine, ki so znašale l. 1912. 673.356
kron 17 vin., so poskočile koncem leta 1913. na 735.147 kron
17 vin. Tedaj čimvečje zanimanje za ta edini slovenski zavod,
tembolje bo rasel sklad.

Ponudbe in pojasnila da ravnateljstvo, glavno poverje-
ništvo v Celju in na Proseku, kakor tudi po vseh farah na-
stavljeni poverjeriki.

Cene primerne, hitra cenitev in takojšnje izplačilo.

1439

Ne puščajte otrok samih, da se požari omejijo!

Zaloga pohištva in tapetniškega blaga.

Mizarstvo.

Popolna spalna
oprava za 2 osebi
zgotovljena iz tu-
ali inozemskega
oreha ali hrasta z
marmorjem in og-
ledalom

Zaloga otroških
vozičkov.

Cene
konkurenčne.

Blago solidno.

350 A

J. Fogačnik

Ljubljana, Marije Terezije cesta 13-18.

Edino najboljšo

Pfaff šivalne stroje — Puch kolesa

priporoča

po ugodnih cenah in plačilnih pogojih

IGN. VOK

specialna trgovina šiv. strojev in koles
Ljubljana, Sodna ul. 7.

10 letno jamstvo za vazo-
nje najbolj pripravi.

Lahki elegantni modeli
vseh vrst.

Cenik zastoj in franko. — **Zastopnike** sprejem.

Ustanovljeno l. 1893.

Ustanovljeno l. 1893.

Vzajemno podporno društvo
v Ljubljani

registrovana zadruga z omejenim jamstvom

sprejema in obrestuje hranilne vloge po

Rentni davek plačuje iz
svojega. Zunanjim
vlagateljem so za poši-

5%

ljanje denarja na razpo-
lago brezplačno polož-
nice poštne hranilnice.

Zadruga dovoljuje posojila v odsekih na 7½, 15 ali 22½ let;
pa tudi izven odsekov proti poljubnim dogovorjenim odplačilom.
Dovoljujejo se ranžijska posojila proti zaznambi na plačo in
zavarovalni polici ali poroštvo. Prospekti na razpolago.

Društveno lastno premoženje znaša čez 600.000 kron.
Deležnikov je bilo koncem leta 1913 2492 s 17.406 deleži, ki repre-
zentujejo jamstvene glavnice za 6.788.340 kron.

Načelstvo:

Predsednik: Andrej Kalan, prelat in stol. kanonik v Ljubljani.

I. podpredsednik:

II. podpredsednik:

Ivan Sušnik, stolni kanonik v Ljubljani.

Karol Pollak ml., tovarnar v Ljubljani.

Clani: Fran Borštnik, c. kr. profesor in pokojni v Ljubljani; Ignacij Zaplotnik, katehet
v Ljubljani; Ivan Dolenc, c. kr. profesor v Ljubljani; dr. Jožef Gruden, stolni kano-
nik v Ljubljani; Anton Koblar, dekan v Kranju; dr. Jakob Mohorič, odvetniški kandidat
v Ljubljani; dr. Fran Papež, odvetnik v Ljubljani; B. Remec, ravnatelj trg. šole v Ljubljani;
Anton Sušnik, c. kr. gimnazijski profesor v Ljubljani; dr. Viljem Schweitzer, odvetnik v
Ljubljani; dr. Aleš Ušeničnik, profesor bogoslovja v Ljubljani; Fran Verbič, c. kr. gim-
nazijski profesor v Ljubljani.

Nadzorstvo:

Predsednik: Anton Kržič, c. kr. profesor in kanonik v Ljubljani. — Clani: Anton
Čadež, katehet v Ljubljani; Ivan Miškar, profesor v Ljubljani; K. Gruber, c. kr. in. rač.
oddeljal v Ljubljani; Avguštin Zajc, c. kr. rač. revident in posestnik v Ljubljani.

Ustanovljeno v letu 1842.

Brata Eberl

Trgovina oljnatih barv,
laka in firneža

Crkoslikarija

Slikarja, pohištvena in
stavbena pleskarja

Ljubljana, Miklošičeva cesta

Nasproti hotela Union
Telefon 154. Telefon 154.

Jantarjevi laki in laščilo za sobna tla.

Marx-emajl za pode, zid, železo in drugo.

Firnež iz pristne-
ga lanenega olja.

Oljnate barve, najboljše

vrste fačadne barve,

vremensko neizpremen-

ljive (Kronsteinerja) barve, in raznovrstne vzorce za

sobne

Lake angleške za kočije, lake
za pohištvo in druge predmete

Olje za stroje, prašno olje, karbolinej, čopiče za vsako
obrt. - Vse potrebščine za umetnike, slikarje i. t. d.

Predmete in potrebščine
za žgalno in briljantno
slikanje.

Delavnica za črkoslikarska,
likarska in pleskarska dela
Igriška ulica 6, Gradišče.

Limon-esenca

1 steklenica za 1 krono, odgovarja vsebini desetih limon.

Lekarna Trnkoczy
zraven rofouža v Ljubljani.

Kapitelj Križevački v Križevcih, Hrvatsko, potrebuje

izurjenega, izkušenega in energičnega

upravitelja

svojih posestev. Plača po dogovoru. Nastop službe čimprej. Prednost imajo oženjeni praktični katoliki. Prošnje naj se naslove na Kaptol Križevački. 1483

Štambilije
vseh vrst za urade, društva, trgovce itd.
Anton Černe
graver in izdelovatelj kavčuk - štambiljev
Ljubljana, Selenburgova ul. št. 1.
Ceniki franco. 553 Ceniki franco.

MATTONIS
JEDINSTVEN U SVOJOJ ANALITIČNOJ KAKVOČI
NAJBOLEJŠE ODVAJNA NAJSIGURNIJE PORODIČNO PICE
GISSHÜBLER
ČISTI PRIRODNI ALKALIČNI
KISELI IZVOR

Zaloge v Ljubljani:
A. Šarabon in Mihael Kastner.

Najnižje cene
Največji izbor
Srbno izdelovanje
Preobleke Popravila
L. Mikusch
tovarna dežnikov
Ljubljana, Mestni trg 15.

Toni Jager

Ljubljana,
Židovska ulica št. 5.

Predtiskarja najnovjših vzorcev za vezene obleke in bluže.

GORECVA KOLESA

za trpez službo šport zabavo nedosežna

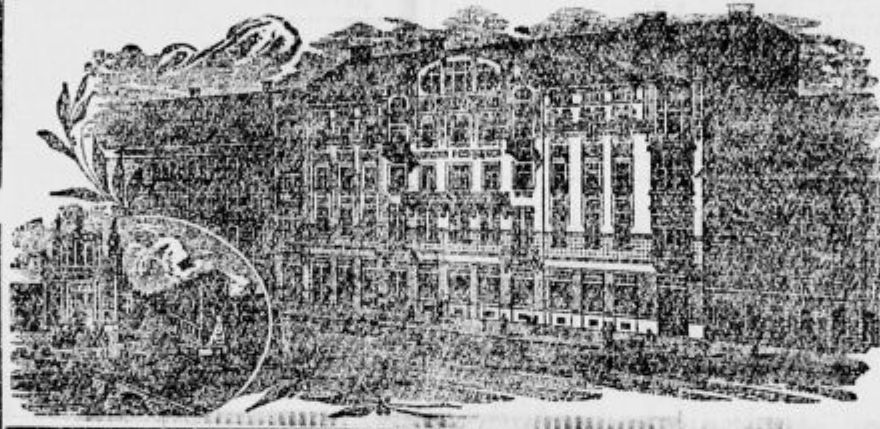

Največja zaloga pnevmatike s polnim jamstvom

A. GOREC

špecialna trgovina s kolesi in deli

Ljubljana, Marije Terezije cesta 14, Novi svet nasproti kolizeja.

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje!

LJUDSKA POSOJILNICA

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Ljubljana, Miklošičeva cesta šteč. 6, pritličje, v lastni hiši nasproti hotela „Union“ za frančiškansko cerkvijo

sprejema hranilne vloge in vloge v tekočem računu, za katere jamčijo ne samo njeni zadrugniki temveč

tudi cela deželna Kranjska

ter jih obrestuje po 4³/₄% brez kakega odbitka, tako da sprejme vložnik od vsakih vloženih 100 K čistih obresti 4.75 kron na leto. Stanje vlog je bilo koncem junija 1915 čez 23 milijonov kron. Za nalaganje po pošti so poštnohran. položnice brezplačno na razpolago.

Načelstvo.

Odlikovan na razstavi v Radoljci leta 1904 s častno diplomo in svetiljo I. vrste.

BRINJEVEC

najlince vrste, posebno priporočljiv proti kuznim boleznim, se dobi pri Gabrijelu Eržen, Zapuže pošta Begunje pri Lescah, Kranjsko.

Za pristnost se jamči. Cene zmerno. 3167

5000 hekto

raznovrstnega starega in novega belega in rdečega

vina

oddaja po zmernih cenah

Središnja zadruga hrv. vinogradnikov Zagreb, Kukovičeva ulica 5.

Najstarejša slovenska tvrdka te stroke.

Obstoji že nad 38 let

ANNA HOFBAUER

imejteljica zaloge cerkvene obleke in oređja
Ljubljana, Wolfova ulica 4

si usoja javiti preč duhovščini ter sl. občinstvu, da izdeluje natančno po naročilu in predpisih vsakovrstne bandere, baldahine, plašče, kazule, pluvijale, dalmatike, velume, albe, koretije, prte itd. itd., sploh vse kar se rabi v cerkvi pri službi božji. Izdeluje se vse ročno, solidno, pošteno ter po najnižjih cenah, ter se prevzemajo tudi naročila na vezenje, prenavljanje stare obleke ter sploh vsa popravila.

Zagotavljajoč hitro in najpoštenejšo postrežbo, prosil, da se pri naročilih izvoli ozirati na prvo domačo tvrdko.

Prvo kranjsko podjetje za umetno steklarstvo in slikanje na steklo

Augusta Agnola

Ljubljana

Dunajska cesta šteč. 13 pri „Figovcu“

se priporoča slav. cerkvenim predstojništvom kakor p. n. občinstvu za solidno izvršitev vsakovrstnega umetnega steklarstva in slikanja na steklo, za steklarstvo v figuralni in navadni ornamentiki, stavbno ter portalno steklarstvo. — Zaloga steklenega in porcelastega blaga vsake vrste, svetilk, zrcal, okvirov za podobe itd. — Narisi in proračuni na zahtevo zastoj. — Spričevala mnogo dovršenih del na razpolago. 74

Velika zaloga krasnih VENCEV IN TRAKOV.

BENEDIKT & CO., LJUBLJANA
PRESERNOVA ULICA

Brzjavke:
Prometbanka Ljubljana.

Sološna prometna banka podružnica Ljubljana, prej J. C. Mayer

Centrala na Dunaju. — Ustanovljena 1864. — 30 podružnic, Vogal Marijin trg — So. Petra cesta. Delniški kapital in reserve 65.000.000 kron.

Preskrbovanje vseh bankovnih transakcij, n. pr.: Prevzemanje denarnih vlog na hranilne knjižice brez rentnega davka, kontovne knjige ter na konto-korent z vsakodnevno vedno ugodnim obrestovanjem. — Denar se lahko dviga vsak dan brez odpovedi. — Kupovanje in prodajanje vrednostnih papirjev strogo v okviru uradnih kurznih poročil. — Shranjevanje in upravljanje (depoti) vrednostnih papirjev in posojila nanje. 15

Ustmena in pismena pojasnila in nasveti o vseh v bančno stroko spadajočih transakcijah vsekdar brezplačno. Stanje denarnih vlog na hranilne knjižice dne 30. junija 1915 K 81.726.838.—, 31. decembra 1912 na knjižice in tekoči račun K 236.633.922.—.

Izdaja konzorcij „Slovenca“.

Tisk: „Katoliške Tiskarne“.

Odgovorni urednik: Jožef Gostinčar, državni poslanec.